

* AREAS 6

1970

Sau ar kitiems?	161
Kas dabar svarbu sąjungoje? — Antanas Razgaitis	162
Anti-intelektualizmas Studentų Ateitininkų Sąjungoje — Kazimieras Dagys	165
Neramios dvasios jaunime — Aldona Indreikaitė	169
Stalas (apysaka) — Juozas Vīlaikis	173
Poezija — Kęstutis Gaidžiūnas	168
Užuominos	172
Auksinė plunksna	189
Korespondencijos	191
Jaunystė Lydi Mus! (Moksleivių kūryba)	
Bala — Danguolė Stončiūtė	176
Kodėl? (eil.) — Giedra Kregždytė	177
Važiuosim (eil.) — Rasa Lakaitė	178
Naktis (eil.) — Sigita Pacytė	178
Nepaprasta kelionė į Dainavą — Jonas Kuprys	180
Jūra — Jolita Kisieliūtė	181
Išpūdziai iš kelionės į Lietuvą — Augusta Saulytė	182
Vėjas (eil.) — Živilė Bilaišytė	183
Jis buvo didelis (eil.) — Edmundas Šilkaitis	184
Smėlis (eil.) — Rita Čepulytė	184
Bangos nunešė — Edmundas Palionis	185
Ką mes pagavom? — Petras Kisielius	185
Šnipai — Aloyzas Pakalniškis	186
Ieškynė — Jūratė Jasaitytė	187
Viršelis: Aldona Zailskaitė.	
Nuotraukos: Aldona Zailskaitė — 171; Vytautas Maželis — 179, 188, 189; Bob Kunstmann — 181.	
Iliustracijos: Rimvydas Zailskas — 164, 177, 182, 185, 190; Teresė Idzelytė — 184.	

REDAKCIJA: Vyriausias redaktorius — Jonas Šoliūnas; nariai: Jūratė Jasaitytė, Gabija Juozapavičiūtė, Algis Norvilas, Živilė Poskočimaitė, Aldona Zailskaitė.

ADMINISTRACIJA: Juozas Polkaitis — ATEITIS, 7235 S. Sacramento Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas 312 434-2243. Redakcija: 6641 So. Albany Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas 312 737-5096.

Lietuvių katalikiškojo
jaunimo žurnalas

ATEITIS

Birželis

June

1970

6

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA: R. Abramaitytė, (Montreal, Kanada); A. Barzdukas, (Washington); I. Bublėnė, (Cleveland); J. Gaila, (Philadelphia); Rasa Kubiliūtė, (Adelaide, Australija); Daina Kojelytė, (Los Angeles); M. Slavėnienė, (Sidney, Australija); J. Sulcas, (Roma, Italija).

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje \$5.00, susipažinimui prenumerata \$3.00, garbės prenumerata \$10.00, visur kitur laisvame pasaulyje \$3.00.

TECHNINĖ REDAKCIJA: Liucijus Alenskas, Liucija Norvilaitė, Aleksandras Pakalniškis, jaun.; Danutė Vasiukevičiūtė. Laužymas: Bob Kunstmann. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuve Chicagoje.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine. Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Business address: 7235 South Sacramento. Yearly subscription in the US and Canada \$5.00. Single copy, 50 cents. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

SAU AR KITIEMS?

Ši pavasari, ypač po Lietuvių Bendruomenės rinkimų, kuriuose kandidatavo daug sendraugių, mūsų vyresnieji atsistojo prieš dilemą: visu smarkumu pasinerti lietuviškos bendruomenės veiklos vandenin, ar truputį pataupyti jėgų ir savai organizacijai. Momentas kritiškas, nes nuo daugelio mūsų sendraugių apsisprendimo priklausys netik mūsų organizacijos, bet ir Lietuvių Bendruomenės veiklos aktyvumas. Už ką apsispręsti? Kur pasukti?

Nuo pačių pirmųjų žingsnių ateitininkuose mūsų daugumas buvo mokomas visuomeniškumo. Girdi, turime save šviesti ir mokyti dalyvauti visuomeniškoje veikloje. Panašūs raginimai buvo toliau kartojami studentuose. Žinoma, tokiems pamokslams nesibaigiant, daug kas galvon įkalama.

Nelengva užmiršti visus pamokymus ir užtat mokslus baigus nevienas studentas ryžtasi tapti visuomenininku. Duodasi renkamas ir nesipriešina skiriamas į įvairius komitetus ar komisijas.

Su kiekvienu pasisekimu ar iškilimu didėja ir jauno visuomenininko apetitas tapti daugiau žinomu. Visa būtų gera ir gražu, jei mūsų ateitinikiški visuomenininkai visų pirma atsimintų, jog visuomeniško darbo atlyginimas nėra greitas visuomenininko įvertinimas ir jo garbinimas, o priešingai dažnai pats visuomenininkas turi kantriai ir ilgai nešti nedėkingą darbo naštą. Beto ateitinikiškasis visuomenininkas turėtų taip pat neužmiršti, kad veikimas savoje organizacijoje yra irgi būtinas, jei nenorima tapti organizaciniais nesusipratėliais.

Neretai mes nusiskundžiame savo sendraugių neveikla. Tas neveiklos vienas ryškiausių pavyzdžių buvo neseniai pasibaigę sendraugių sąjungos negalavimai. Tai mums lyg primygtinai parodė, kur mes galime nueiti jei sumaišome savo atsakomybės laipsnius. Juk

tiesiog tiek daug sendraugiškų pavardžių randame bendruomeniniame gyvenime, spaudoje, politinėje veikloje. Ar neperdaug sendraugiai atiduoda kitiems, nieko nepalikdami ateitininkijai? Ar savotiškai nenusikalstama ir prieš tą patį jaunimą, kuriam nuolatos pamokslaujama kaip ir kodėl negalime užmiršti savo sąjungos, kai tuo tarpu patys vyresnieji tai padaro? Kalbos moko; pavyzdžiai patraukia.

Jokiu būdu negalima pileisti, jog kai kurie sendraugiai norėtų, idant sendraugių sąjunga merdėtų, arba visiškai bankrutuotų. Net koks tai įtarinėjimas čia būtų nepaprastas nusikaltimas prieš visą ateitininkiją ir jos garbingą praeitį, nes neįsivaizduojama kaip bet koks sendraugis galėtų parduoti ar išduoti savo sąjungą.

Antra vertus, negalima norėti, jog mūsų sendraugiai užsidarytų tik savame kieme. Visuomeniškumo principui čia taip pat būtų nusikalstama, nes mūsų tikslas nėra vien tik save šviesti, bet ir kitiems kelią rodyti. Tačiau atėjo laikas, kada mūsų sendraugiai turėtų sustoti ir rimtai viską persvarstyti. Reikia viską rimtai apgalvoti ir apsispręsti kuriuo keliu reiktų eiti.

Ateitininkas-visuomenininkas negali būti tik garbingą vietą užimęs bereikalinga iškamša visuomeninėje veikloje, bet taip pat jis negali ir pasilikti savo organizacijos užpečkyje.

ATEITIS

KAS DABAR SVARBU SAJUNGOJE

Antanas Razgaitis

KIEKVIENA ORGANIZACIJA, kuri turi platesnį tikslą, stovi prieš problemą kaip tą tikslą konkrečiai įgyvendinti kasdiniame gyvenime. Vieną sykį sukonkretizavus idėją yra pavojus padaryti tą sukonkretizuotą mintį galutiniu tikslu ir pamiršti į ją vedančias gaires. Todėl yra svarbu karts nuo karto pastudijuoti esamą padėtį ir panagrinti efektyviausią veiklos planą, kad veikla nesukalkėtų, nesustingtų.

Studentų Ateitininkų Sąjungoje persiorientavimas veikloje yra dabar labai reikalingas, nes jis jau ilgai nebuvo padarytas. Daugelyje vietovių, veikla yra sustingusi ir jos išjudinimas geriausiai atvejais yra tik laikinas. Kai kurie, savo frustracijoje daro išvadą, kad ideologija yra keistina, nes jinau jau atgyventa. Tiksliau būtų sakyti, kad tie asmenys yra susikūrę savą pasaulėžiūrą, kuri nesutampa su organizacijos pasirinktomis vertybėmis. Jei tai būtų galima sakyti apie visus narius, tada būtų tikslu keisti ideologiją arba uždaryti sąjungą. Bet kol vis yra narių, kurie priima ir laikosi tokios pasaulėžiūros, kurią vadiname ateitininkiška, tol negalima ideologijos nuvertinti kaip atgyventos.

Kai ateitininkai įsikūrė, visi jos nariai gyveno pagal ideologiją, arba bent žodžiais išreiškė, kad ta ideologija vertinga. Dabar retas narys pasirenka ateitininkišką gyvenimą. Dažniau jis priauga prie organizacijos. Tėvai išsiunčia jaunos vaikus į jaunučius, ar moksleivius, ir tikisi, kad tenais priaugs prie ateitininkų. Kiti tėvai tenori, kad jų vaikai susieitų su kitais lietuviais ir būtų užimti. Tada pasirenka ateitininkus, jei jų kolonijoje yra veiklus būrys. Ideologiniai klausimai yra vengiami, nes jie per sunkūs. Bet kadangi reikia kaip norints išsiskirti iš kitų organizacijų, jaunimas yra išmokomas pakartoti kelias formules ir tada vadinamas ateitininkišku. Tuo tarpu, susiformuoja draugystės ir nariai ruošiasi pereiti į studentus. Studentuose dažnai randamas tas pats veiklos formalumas kaip ir moksleiviuose, ir juose veikla dažnai vystosi draugystės dėka. Kai kur bandoma prasmingiau išigilinti į organizacijos ideologiją ir tikslus, bet ir čia sprendimas tapti ateitininku dažnai lemiamas draugystės. Kaip galima draugui pasakyti, kad jis nepriklauso organizacijai, todėl jog jo įsitikinimai yra skirtingi?

Su studentavimu ateina didesnis savarankiškumas, ir kai kurie permąsto savo vertybes ir randa, kad jos sutampa su ateitininkų ideologija. Kiti negali suderinti savo įsitikinimų su ateitininkų ideologija, arba taip lėkštai supranta tą ideologiją, kad negali jos priimti. Tačiau nežiūrint to, jie jaučia artimą ryšį su ta grupe į kurią įaugo, ir negali jos palikti. Jie mato, kad per tiek metų tie idealai nebuvo grupei realūs, bet nejaučia reikalo grupės atmesti. Vietoj to, jie bando pakeisti pačią grupę, taip kad ji daugiau atitiktų jų pačių įsitikinimams.

Tie studentai, kurie pažvelgia į ateitį nemato sau vietos ateitininkuose po studentavimo. Jie supranta, kad vieną dieną reikės pereiti pas sendraugius. Tačiau baigę mokslus draugų nenori palikti, o per-

eiti pas sendraugius nemato prasmės. Tėnais vyksta arba ginčai arba labai lėta veikla. Norėdami prasmingiau veikti, jie dažniausiai nutaria ieškoti kitų bendrų organizacijų, arba įsigilinti į savo šaką ir pasitraukti iš visuomenės. Kiti pasilieka ten kur studentavimo metu turėjo progos pabendrauti, ten kur į juos žiūrima kaip į autoritetą.

Jei kokia vietovė ir pasižymi studentiška veikla, ji dažnai būna "bandwagon" tipo. Ten pravedami gerai suorganizuoti šokiai, paskaitų ciklai ir diskusijos. Bet visa tai daroma draugystės plotmėje. Vyksta socialiniai pobūviai, arba akademiški problemų nagrinėjami, proto žaidimai. Tai nėra smerktini dalykai, bet jie neišreiškia gilesnės idėjos, pagrindinio tikslo supratimo, kuris pateisintų organizacijos buvimo. Veikimas dėl veikimo kyla iš žmogaus socialinio polinkio. Žmogus natūraliai nori su kitais siekti kokio tikslo — aukštesnio ar žemesnio. Kai idealas nestovi prieš akis, tada veikla neša tik laikiną džiaugsmą. Atsiekus tikslą vėl pasidaro neramu, vėl norisi ką norints veikti. Ateitininkų veikla turi bazuotis Kristaus nešimu į kasdieninį gyvenimą. Šis gilus ir daug apimantis tikslas yra nepasiekiamas, bet siektinas, ir dėlto duodantis nuolatinį pasitenkinimą jo siekiant. Tačiau šiandien yra mada Kristaus neminėti. Jei pats tiki į Dievą tai dar nieko, bet kai bandai nešti savo tikėjimą į platesnį pasaulį, pasidarai naivus, neišmokslingas. Neretas studentas taip galvoja, o priklauso organizacijai, kuri skelbia Kristaus nešimą į pasaulį savo tikslu, idealu.

Neviena iš praėjusių SAS valdybų matė, kad organizacija yra arti krizės ir

bandė spręsti jos problemas įvairiais būdais. Bet sprendžiant problemas dažnai ieškome lengviausios išeities. Tad galvojame, kad suruošus gerą stovyklą, gerus kursus, išsirinkus pavyzdinę valdybą, padėtis tuojaus pagerės. Kiti siūlo uždaryti sąjungą ir pradėti iš naujo. Kitaip sakant, norime pasekmes dabar matyti, ne po metų ar kitų. Bet pasekmės atsiranda tik planuojant toli į ateitį. Kai užsibrėžiamas ilgalaikis tikslas, pasekmes tik mažą ateina. Čia iškyla viena sąjungos pagrindinių silpnųjų. Valdyba yra išrenkama tik metams, o skyrių valdybų pasikeitimas dažnai vyksta labai nekoordinuotai. Vieni džiaugiasi atsikratę sunkios naštos, o kiti užsidegę planuoja per metus kalnus nuversti, pasaulį nustebinti. Kol nebus užsibrėžiamas ilgalaikis planas atstatyti sąjungos narių ideologinį bei organizacinį susipratimą, tol studentų veikla šokinės iš vienu metų į kitus be tikresnio tęstinumo. Turime pramatyti, ką norime atsiekti ir ieškoti būdų tai įvykdyti. Reikia žinoti ką kiti yra atsiekę ir ryžtis, kad ir mažą įnašu, jų darbą pratęsti.

Praeitas suvažiavimas suprato mūsų problemas, ir, ieškodamas joms atsakymo, priėmė sekančią metinę temą: "Pilnos asmenybės ugdymas". Tačiau tokį užsimojimą per vienus metus neįmanoma atlikti. Toks ugdymas turi tęstis ilgesnį laiką ir apimti visą brendimo amžių. Žmogus ryžtasi siekti pilnutinės asmenybės per visą gyvenimą; tikėtis tai atsiekti per metus yra nerealu. Suvažiavimas matė konkrečią problemą, bet nesugebėjo rasti tinkamo atsakymo. Norint sąjungą atstatyti, reikia užbrėžti ilgalaikį planą, apimantį vi-

sas tris sąjungas. Reikia iš visų pusių bombarduoti problemą, ir po kiek laiko gal matysime pasėkmes.

Studentų sąjunga turi galimybę būti svarbiausiu Ateitininkų Federacijos padaliniu. Moksleivio amžiaus ateitininkai dar vysto savo galias, tad jų veikla lieka praktinėje, auklėjimo plotmėje. Sendraugiai jau yra pasiskirstę profesines šakas, užsiėmę šeimomis, todėl jų veikla lieka asmeninė, patariamoji, paraminė. O studentai, teoretiškai kalbant, jau yra išsiauklėję, bet dar laisvi nuo kasdieninio išipareigojimo, todėl jų organizuota veikla gali būti dinamiška, prasminga ir toli siekianti.

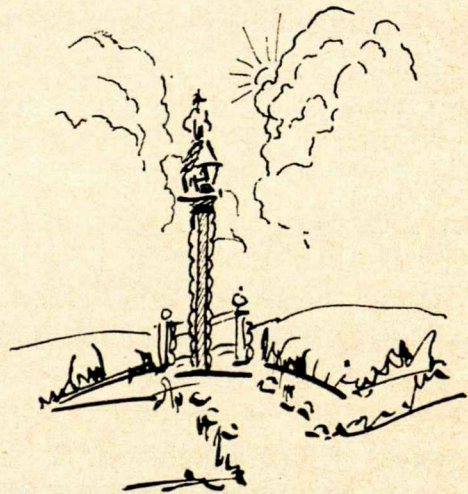
Kad sukūrus dinamišką studentiją, reikia pradėti nuo pat jaunučių, pasirūpinant, kad su jais dirbtų pasiruošę studentai ir sendraugiai. Moksleivių Ateitininkų Sąjunga dabar ruošia įvairius globėjų suvažiavimus kuriuose pasidalinama problemomis ir idėjomis. Šitie suvažiavimai turėtų būti praplėsti į kursus, kuriuose būtų pristatomi pedagoginiai metodai, įvairūs užsiėmimai, žaidimai ir darbeliai. Tos veiklos paskirtis nebūtų mokyti ideologiją ar tik vaikus užimti, bet ugdyti tas vertybes, kurios sudaro mūsų ideologiją. Tie keli vadovai, kurie dabar dirba su jaunučiais, yra priversti juos tik užimti, nes jie patys neturi laiko ar sugebėjimo pedagoginius metodus paruošti. O mes turime daug pedagogų, kuriems tas darbas būtų prie širdies, ir kurie sugebėtų padaryti tuos dalykus prieinamus.

Jaunučiams perėjus pas moksleivius reikia pradėti daugiau rūpintis pačia ideologija. Veikla turėtų bazuotis dabartinių problemų supratimu ir jų įvertinimu pagal ateitininkiškus principus. Moksleiviai per dažnai lieka jaunučių stadijoje, tik jausminiai išgyvendami tas vertybes, kurios sudaro ateitininkų ideologiją.

Vieną sykį studentams užklausus, "ką mums veikti", jiems buvo atsakyta, "jei nežinote ką veikti, neesate pasiruošę veikti." Studentas jau turi būti pasiruošęs ge-

rinti ir taisyti savo aplinką. Jei jam dar reikia rodyti kur yra tos problemos ir kaip su jomis reikia elgtis, jis dar yra moksleiviškoje stadijoje. Universitetuose kas dieną sutinkamas ateistinės srovės, šeštadieninėse mokyklose jaučiamas mokytojų trūkumas, miršta apleistos tautinės parapijos, Lietuvių Studentų Sąjunga nesuranda savo paskirties, stovyklos silpnėja dėl vadovų stokos. Tačiau jei tų problemų nematome, jų negalime atitaisyti. Problemos pasidaro aktualios, kai jas pristato laikraščiai, žurnalai ir universitetų profesorai. Tačiau tampame anti-intelektualai, kai nematome savo pačių problemų, kadangi kiti jų nemato. Jei esame organizacijos nariai, turime ieškoti atsakymų toms problemoms, kurios liečia mūsų bendras vertybes, mūsų idealus. Jei mūsų vertybės ir idealai nesutampa su organizacijos idealais, mes tų problemų nematysime.

Ateinantis Federacijos Kongresas suteiks progos permąstyti mūsų situaciją ir pradėti ją atitaisyti. Jei jis pasiliks demonstratyvinis, parodinis, jis bus greitai pamirštas, nes neturime daug ko demonstruoti, parodyti. Jei jis taps rodykliu ateičiai, jei padės pažvelgti per eilę metų į priekį, jis bus pasisekęs. Jis tada ateitininkiją ves į šviesesnę ateitį.

Anti-intelektualizmas Studentų Ateitininkų Sąjungoje

Kazimieras Dagys

ISTORIŠKAI, STUDENTŲ ATEITININKŲ SAJUNGA yra svarbiausia Ateitininkų Federacijos dalis. Sendraugių veikla visuomet buvo ribota, ir jos svarbiausias uždavinys buvo ir yra paremti moksleivius ir studentus, bei tvarkyti bendrus organizacinius reikalus. Moksleiviai, ir dabar jaunučiai ir jaunieji, yra iš tikro, tik jaunųjų ateitininkų paruošiamoji stadija tam laikui, kai jie galės įstoti į studentus, ir toje Studentų Sąjungoje giliau ideologiškai subręsti. Todėl Studentų Sąjungos padėtis stipriai paveikia visus Federacijos reikalus.

Prieš keletą metų, Studentų Sąjunga buvo susilpnėjusi, bet ji dabar pradeda atgyti. Tuo visi ateitininkai turėtų tik džiaugtis. Tačiau tas džiaugsmas negali būti neribotas — mat dabartinėje sąjungoje yra iškilusi didelė ir opi problema: joje įsigalėjo anti-intelektualizmas.

Šią tezę stengsimės duomenimis patvirtinti, remdamiesi paskutiniųjų metų sąjungos veikla draugovėse bei stovyklose. Taip pat iškelsime šio anti-intelektualizmo judėjimo grėsmę visai sąjungai. Mat ateitininkai yra pirmiausia ideologinė or-

ganizacija, ir ideologinis analfabetizmas bei anti-intelektualizmas sulygintų ateitininkus su kitomis organizacijomis, paneigdamas tuos skirtumus, kurie ateitininkiją atskiria nuo kitų.

Pirmiausia pažvelkime į studentų ateitininkų stovyklas. Jose pasitenkinama kvietimu tokių žmonių, kurie nors ir teisingai perduoda organizacines bei ideologines žinias, tačiau nieko naujo nepasako, ko nėra vyresniųjų anksčiau parašyta. Iš tikrųjų, pasitenkiname vien šių žinių populiarinimu. Kas dar liūdniau, nebe kviečiami patys studentai paskaitų skaityti. Tai gali reikšti tik du dalykai: arba nėra pajėgių studentų, arba Sąjungos Centro Valdyba, kuri rengia stovyklas, nenori jų kviešti. (Čia galime pridėti, kad Lietuvių Bendruomenės suruoštame jaunimo sąskrydyje, kuris įvyko Chicagoje šių metų gegužės 2rą ir 3čią dienomis, virš aštuoniasdešimts procentų ateitininkų doktorantų nebuvo pakviesti, nors kitos organizacijos beveik visus savuosius sukviėtė. Šitie ateitininkai yra buvę iš veikiausiųjų narių, ir toks aiškus nekviestųjų doktorantų procentas lyg ir liūdytų, kad sąjunga nori juos atmesti.) Taip pat kyla klausimas, kiek vyresniųjų studentų bus kviečiami pavasario ideologiniams kursams, kuriuose galės dalyvauti tik keturiasdešimt studentų iš visos sąjungos? Atrodo, kad jie nebus kviečiami, ir jų atitolimas nuo sąjungos padidės.

Stovyklose lankosi mažiau ir mažiau vyresnių, bei rimtesnių studentų. Pernai beveik šešiasdešimt procentų stovyklautojų buvo fuksai, ir retas buvo doktorantas. Tiesa, buvo vienas doktorantas, bet ir jis tebuvo svečias. Ankstyvesniose stovyklose vyresniųjų skaičius būdavo gan didelis. Šitaip yra ir draugovėse, kur daugumas studentų yra pirmokai ir antrokai. Šita padėtis liūdi, kad kažkodėl dabartinė sąjungos veikla nepajėgia vyresniųjų pritraukti, ir koks bebūtų šios padėties išaiškinimas, jis palieka liūdnas.

Vietoj minties, protinio bei ideologinio išsilavinimo, dabar yra ieškoma "atvirumo, broliškos meilės, jautrumo". Be abejo, šitos savybės mūsų katalikiškai sąjungai yra reikalingos, bet jų nepakanka. Ateitininkai yra ideologinė organizacija, o ne tiktai draugų būrelis. Ir geras ūpas ir gera nuotaika negali pateisinti ideologinio analfabetizmo. Taip pat, atvirumas ir jautrumas nėra tokios savybės, kurias galima moment sukurti, ir tų savybių sukūrimui negalima panaudoti visos energijos. Toks bandymas gali likti be jokių konkrečių pasėkmių. Yra ironiška, kad per paskutinius metus, kai šis broliškumas buvo visiems skelbiamas, įvyko patys didžiausi susipykimai praeito dešimtmečio bėgyje. Šis atvirumo ir jautrumo siekimas yra pasiekęs tokį absurdišką tašką, kad vienoje didžiausioje sąjungos draugovėje, susirinkimo programa susidėjo iš diskusijų, kurių tikslas buvo "pajausti" ir susidraugauti su mažiau pažįstamais draugovės nariais. Diskusijų tema buvo antraeilis klausimas, ir niekas iš anksto nebuvo pasiruošęs. Tikslas buvo kilnus, bet jis būtų buvęs geriau atsiektas baliuke, ir nepateisina rimtos akademinės programos stokos.

Net ir šis noras "atvirumo, jautrumo, broliškos meilės" yra pasmerktas nepasisekimui, jei anti-intelektualizmas giliau įsigyvens. Atvirumas ir jautrumas yra mada, stipriai išsivysčiusi dabartiniame Amerikos gyvenime. Studentai ir biznieriiai jos siekia, dalyvaudami visokiuose "T-groups, sensitivity sessions", iš kurių jie laukia atsakymo į gyvenimo prob-

lemų ir laimės klausimus. Bet kas yra tikras "Atvirumas, jautrumas, broliška meilė"? Atsakymas neaiškus — turi būti pergalvotas ir paanalizuotas. Jei net ir į šį klausimą nepažiūrėsime kritiškiau ir intelektualiskiau — jei nežinosime, ką jie iš tikrųjų reiškia ir kokia jų vieta ateitinių ideologijoje, tai liks tiktai tušti ir pikti ginčai, kur vieni jausis teisingi, kaltindami kitus šių sąvokų nesupratimu. Iškilsi ginčai, kurie tiktai galės sąjungą skaldyti, nes be intelektuališko pagrindo, negali būti ir šaltų diskusijų. Tie ginčai pasidarys asmeniškai puolimai, abi pusės teigs, jog jos abi teisingos. Tokios pasekmės, kurios dabar, deja, pajaučiamos, broliškos meilės tai tikrai neskatins.

1969-ųjų metų SAS Suvažiavime buvo nutarta nepriimti detalizuotos metinės temos bei plano. Penkios draugovės pasiūlė po planą ir jos buvo lygiai priimtose, bet toliau neišvystytose. Chicagos draugovė siūlė susivienijimą narių tarpe, draugovėse, sąjungoje ir visoje lietuvių visuomenėje. Tačiau tai ne diskusijų tema, o gal tik veiklos savaimė aiškus tikslas. Kitos dr. vės taip pat siūlė panašias temas, ir net paminėjo keletą knygų. Bet čia buvo dar liūdniau. Pavyzdžiui, trijų siūlytų knygų tarpe, liečiant organizacinį žmogų, buvo pasiūlyta **The Organization Man** (W. H. Whyte, Jr.). Gaila, kad plano kūrėjas nesuprato, kad šioje populiarioje knygoje yra pasijuokiama iš jaunųjų biznierių, kurie parduoda savo sielą kompanijom ir gyvena priemiesčiuose. Tikimės, kad temos autorius nesiūlo mums šitą organizacinės žmogaus parodiją seksti, ir kad jo pasisakymas, kad "šios knygose duos

mums supratimą, kodėl žmogus atsiskiria nuo grupės, arba nuo Dievo, ir gal jos mums padės jį sugražinti prie grupės" yra sarkastiškas. Taip pat yra siūloma skaityti T. S. Eliot poeziją ir Camus "The Stranger". Vėl šių knygų perskaitymo tikslas lieka neaiškus.

Šitas metinių temų popuri turėjo tragiškas pasekmes. Kadangi draugovės neturėjo metinės temos, kiekvienas susirinkimas pasidarė "happening", nieko bendro neturintis su praėjusiu susirinkimu ir paskaitininku, ir tad visų metų veikla nė kiek nepagilino ateitininkiško subrendimo.

Metinė tema nebūtinai turi apibrėžti kiekvieną draugovės susirinkimo turinį, bet šiais laikais, kai ir valdybos nariai nėra ideologiškai subrendę, tai jos trūkumas paneigia visų metų veiklą, bent ta prasme, kad per ištisus metus nariai nieko neišmoksta. Pačios valdybos, neturėdamos konkretaus plano, turi kaip nors suruošti susirinkimams programą, ir tad pasitenkina pakviesti kokią nors vyresnę ateitininką, kuris jau senai yra paruošęs paskaitą. Tokiu būdu net ir aktualesnės problemos yra pašalinamos.

Centro valdyba pasitenkino šūkiomis ir terminų svaidymusi. Šūkiams gražūs: "Susijungę mintimis, švies ir mūsų ateitis!", "Pirmyn su sąjunga, atgal į sąjūdį", "Su šypsena Kristuje". Vėl sužinojome, kad mes priklausome "elitui", kad visi esame "individai", ir, kad ieškome "pilnutinės asmenybės", tai yra, "a man for all seasons". Bet šitoks bravado, nors ir šiek tiek poetiškas, neatstoja rimtos minties. Aplinkraščiai skelbia šitokias tezes, bei šūkius, bet nė kartą nebandė jų išaiškinti. Taip pat penkiuose Gaudeamus numeriuose šitie klausimai nebuvo rimtai iškelti. Bet jei į šiuos terminus bei šūkius rimčiau pažvelgiame, tai matome, kad jie tik tokiais ir lieka. Koks mūsų "elitas", jei beveik visus norinčius įstoti priimame? Kur yra mūsų "individai", jei nematome jų straipsnių laikraščiuose, ar kokios nors

ypatingos veiklos draugovėse? Be abejo reikia ir pilnutinių asmenybių, bet kas yra tas mistiškas padaras? Gal būt kokia mintis slapstosi šituose šūkiuose, kuri vėliau, manome, galėtų atsiskleisti. Vėl yra labai abejotina, kiek sąjungos narių žino skirtumą tarp sąjungos ir sąjūdžio, ir kaip būtų galima juos suderinti.

Vien tik pasitenkinimas šūkiomis gali turėti blogesnių pasekmių jaunesniems ateitininkams, ypačiai fuksams. Iškilus nuomonė, kad studentai ateitininkai šūkiomis pasitenkina, ir, kad daugiau iš sąjungos narių nieko nereikalaujama. Kai kurie gali ir su šitokiu veiklos vaizdu sutikti, bet rimtesnieji greitai nusivils ir iš sąjungos pradės trauktis.

Visą eilę šitokių istorijėlių galime pakartoti, bet tikimės, kad nebebus įdomu. Jos buvo paminėtos tik dėlto, kad anti-intelektualizmo įsigalėjimas studentuose aiškiau matytųsi.

Anti-intelektualizmo įsigalėjimą pastebėjo patys sąjungos nariai, net ir prieš suminėtus įvykius praeitais metais. Saulius Girnius ketvirtame Gaudeamus numeryje teigia, kad "Susirinkimai turėtų būti tokie, kad nariai dalyvautų su noru ir susidomėjimu, o ne iš pareigos... Vien tik gerais norais nieko neatsieksi... Dabar dažnai studentas, žinodamas labai mažai apie ateitininkus, gali sėkmingai išlaikyti egzaminus, nes egzaminų komisija nenori sustabdyti jo įžodžio davimo" (pp. 10-11). Nors sąjunga premijavo šitą rašinį, ji vistiek nieko nedarė ir leido padėčiai blogėti.

Galima keletą šitų fenomenų šiek tiek paaiškinti. Studentų skaičius buvo sumažėjęs ir todėl gal vyresniųjų skaičius jau toks mažas. Bet vistiek yra tų vyresniųjų studentų, kurių sąjungos dabartinė veikla nepatraukia, ir kurie iš sąjungos pasitraukę arba išvaromi. Bet problema neslypi šiuose vyresniuosiuose, nes ideologinį lavinimą jie anksčiau gavo. Moksleivių skaičius kasmet didėja ir jų tarpe yra rimtesnių, kurie sieks aukštesniųjų mokslų. Reikia dabar dėti pastangas juos organizacijoje išlaikyti ir jų gabumus pavartoti tolimesniems sąjungos darbams. Bet kokie jie bus ateitininkai, jei nežinos ideologijos principų? Anksčiau moksleiviai galėjo šiek tiek išmokti, kai dar buvo jauni, savo kuopose ir stovyklose, bet svarbiausias lavinimas įvykdavo kai pasiekdavo studentus. Kadangi stovyklose studentai mažai tebeauga ideologinio iš-

silavinimo ir kadangi draugovės lieka bejėgės be metinių temų, tai ateitininkų susirinkimai nebeišsiskiria iš kitų organizacijų. Santariečių, ateitininkų ir skautų programos mažai tesiskiria, ir todėl studentas nejaučia ištikimybės ateitininkijai. Čia ir dalinai išryškėja, kodėl tiek daug studentų pasikeičia organizacijas kaip marškinius. Žinome daug pasimetusių, kurie kasmet keičia organizacijas.

Anti-intelektualizmo įsigalėjimas grėšia sąjungos gyvybei, bent tokiai sąjungai, kokia anksčiau būdavo. Pavojus aiškus: vyresnieji studentai dažniau ir dažniau pasitrauks, dalis jaunesniųjų, neradę rimtos programos, seks vyresniųjų pavyzdžiu, o pasilikusieji, nežinodami ateitininkų ideologijos, negalės veikti kaip tikri ateitininkai. Padėtį galima pakeisti, bet pastangos jau dabar yra reikalingos.

LAUKAI IR KALVOS

*Laukai
šviežiai suarti
tiesiasi
siekdami
ritinėjančias
kalvas
dažytas
auksinėm
aguonom.*

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

ŽVAIGŽDŽIŲ UPĖ

*Kiekvieniame laše
ant gluosnio juodos šakos
žvaigždžių upė.*

ANT KRANTO

*Laužas ant kranto
skersai medinį tiltą
šešėliai auga...*

PAKLYDĖLIS

*Paklydėlis sviedinys
Vėjo gainiojamas smėlyje
Mokyklos varpams skambant.*

DYKUMOS VĖJAS

*Dykumos vėjas
kelia smėlio velionę;
nuoga kopa.*

Studentės žodis bendraamžiams

NERAMIOS DVASIOS JAUNIME:

Aldona Indreikaitė

JAUNIME, KAS TAVĘS nekaltino dėl tavo neramios dvasios? Senovės egiptiečiai skundėsi savo jaunimo blogu elgesiu. Jų 6000-čių metų senumo iškasenose rastas įrašas su žodžiais: “Mes gyvename nuosmukio amžiuje, jaunieji negerbia savo tėvų” ir t. t. Senovės žydai savo jaunimui buvo labai griežti ir neatlaidūs, nes tėvams labai dažnai buvo primenama, kad rykštė ir barimas tegali vaikus atvesti į protą... Jų karalius Saliamonas skundėsi, svetima karta. Per amžius sukurtus dorovinio gyvenimo dėsnius jis priima labai paviršutiniškai ir be gilesnio dvasini susikaupimo.

Trumpai pažvelgę į istoriją, visur pastebime neramią jaunimo dvasią: tiek Prancūzijoje, tiek Oxforde Anglijoje ar gilių tradicijų krašte Vokietijoje ir net seniausiam Rytų Europos universitete — Vilniuje, kurio auklėtinis Adomas Mickevičius labai gražiai apibūdino jaunimo neramią savo dvasią savo eilėse “Giesmė jaunystei”, sakydamas:

Be dvasios, be širdies — tai griaučių tautos:
Paduok, jaunyste, man sparnus!
Per negyvuosius skrisiu skliautus
Vilionių rojun — į sritis,
Kur karštis daro stebuklus.

Žmogus savo prigimtyje yra neramus, jis ieško vis ko nors naujo. To ne-

ramumo išdavoje dabar turime erdvių tyrinėjimo ir gal užkariavimo maniją. Praeityje žmogus pasitenkino žemės ašigalių ar naujų kontinentų ieškojimu bei tyrinėjimu.

Taip žmogus savo išvalga, savo mąstymu, savo protine galia yra pasiekęs nepaprastų pasekmių. Šiandien radijo bangomis kalbama su astronautais, elektronikos pagalba matome gyvenimo vaizdus televizijos ekrane, o kompiuteriai padeda apskaičiuoti tikrą grįžimo kelią iš mėnulio į žemę ir panašiai. Neramios protinės galios įkvėpiamas žmogus lengviau savo buitį. Jis darosi naudingas ir savajam kaimynui, nes parodo jam lengvesnį gyvenimo kelią.

Ar ne mąstantieji rašytojai, filosofai ir poetai bei menininkai buvo gyvenimo druska, kurie įkvėpė jaunimui kilnias idėjas, kaip antai Dostojevsky, Byron, Pope, Milton, Maironis, V. Kudrika ir visa eilė kitų; politiniai veikėjai — Giuseppe Garibaldi, Simon Bolivar, Bismark, lietuviai knygnešiai — Bielinis ir kiti savanoriai, partizanai? Jie visi buvo mąstantieji jaunuoliai, kurie troško savajai tautai šviesesnės ateities.

Kokios bebūtų politinės santvarkos, mąstantis žmogus vaidina svarbiausią vaidmenį. Tik mąstančiame ir galvojančiame žmoguje glūdi jo didybė ir tik juo vienu remiasi žmonijos santvarka.

Yra nuomonių, kad jaunimo sukilimas kartais atneša ir teigiamų vaisių, nes jis savo neramia dvasia ieško naujų formų, naujų polėkių, jis nenori sutilpti nustatytaj gyvenimo vagoje. Todėl mums, jaunieji kolegos, toks gyvenimo būdas, kuris nerodo jokių naujų rodyklių arba pasidaro tik lengva išėjimo būtu nepakeičiamam. Mes turime studijuoti ir galvoti. Ieškoti naujų gyvenimo kelių, tai natūralus jaunimo siekimas. Kiekvienas iš jūsų žinote, kad ankstyvas viltis dažnai pakerta pavasario šalnos. Ar ne taip atsitiko su vengrų sukilimu 1956 m., o taip pat su

čekoslovakų 1968 m., lietuvių partizanų kovomis, kur beginklis jaunimas stengėsi pasipriešinti raudonosios Rusijos tankams? Jaunus revoliucininkus jungia bendra charakteristika — jie visi yra nepaprastai nekantrūs. Visa, kas sena, jie nori tuoj pat sunaikinti, kartais neturėdami konstruktyvaus plano, ką toj vietoje pastatyti.

Kiekviena karta turi judėjimo laisvę tik tam tikrame veikimo lauke — laiko bei socialinių sąlygų padiktuotame. Dažnai jaunimo veiksmui vadovauja vaizduotė, o kad ji būtų laki ir turėtų pozityvių planų, reikia ją išmąstyti, apgalvoti, protauti, reikia dvasinės stiprybės ir kilnesnių emocijų, reikia turėti idealą prieš akis ir jo siekti. Tik pažiūrėkime pavasarį į jauną kumeliuką, kuris pasišokinėdamas dumia per laukus... bet vėliau gamta iš jo išaugina puikiausią lenktynių žirgą. Tad, mieli kolegos, nebūkime greitai savo sprendimuose. Imkime iš gyvenimo, kas gera, lavinkimės, skaitykime geras knygas, gerą literatūrą, kad būtų kuo matuoti mūsų intelektualinį subrendimą. mūsų švietimą. Nebūkime intelektualiniais analfabetais, studentais beraščiais. Jais pasidaryti labai ir labai lengva, juk nieko neveikimas — ar nėra saldus gyvenimo reiškinys? Bet tai neturėtų būti lietuvių studento įprotis, nes mums tėvai stengiasi visomis išgalėmis atidaryti duris į šviesesnę ateitį. Neapvilkite jų! Neužtenka, pavartyti sporto naujienas, praryti kriminalistinį romaną ar pornografinę apybraižą, tai tik nervų padirginimas, o ne savęs auklėjimas. Ar daug esame perskaitę iškilnes pasaulinės o taip pat ir mūsų grožinės literatūros veikalų? Tikiu, kad nemažai, nes kitaip būtų taikomas mums posakis, kad laukinis žmogus knygų neskaitytų...

Gera literatūra padeda mums susidaryti savąją pasaulėžiūrą, kurti savo cha-

rakterį. Visa tai uždeda antspaūdą visam mūsų gyvenimui. Kas bijo knygos, tas yra gyvenimo tamsuolis, kuris važiuoja su sportiniu automobiliu į gyvenimo barikadas, nežinodamas, ko jis iš jo nori. Tokio vairuotojo paprastai esti liūdnas likimas.

Imk į rankas gerą knygą, ji tau ištikimai padės sustoti prie raudonų šviestų. Turime neblogų veikalų ir savo gimtoje lietuvių kalboje. Nedarykime lietuviškai knygai ankstyvo mirties sprendimo, dar jos neatvertę. Būkime teisingais teisėjais tik ją perskaitę, o reikėtų ir būtų labai pravartu, kad mes jau dabar susigyventume su lietuviška spauda, mūsų knyga, kad vėliau, įsijungę į žūtbutinę mūsų tautos kovą, nestovėtume lyg tas pelikanas ant vienos kojos ir dar galvą iš gėdos pakišęs po savo sparnu, nieko nenusimanydamas einamaisiais reikalais. Tikiu, mūsų tarpe tokių nebus!? Aukime ne tik vertikaliai, bet ir horizontaliai. Tebūna mūsų visuomeniškumo svarbiausias uždavinys: Dievo ir žmogaus meilės susiliejimas, tiesos troškimas ir nesustingimas dvasioje.

Nėra sektinas dabar besireiškiantis pavyzdys jaunimo tarpe, naujos rūšies neramumai, bendrai vadinami hipių sąjūdžiu. Tai ryškiausias dvasinis nuosmūkis tų jaunuolių, kurie traukdami nuo visuomenės ir naudodami narkotikus, save žudo. Jie kandidatuoja į bepročių ligonines arba pasidaro kalėjimų įnamiais. Jie yra bevaliai, be ryžto; tai žmogiški griaučiai, kaip baidyklės, klaidžiojančios mūsų gyvenamose dienose, kurių mes bodimės ir apgailėstaujame, kad jie nuklydo kreivose kryžkelėse.

Dr. G. Maranon mano, kad jaunimo nerimas yra fiziologinio pobūdžio, nes jų visas kūnas gali aukotis veiksmui be kančios, bet jiems trūksta dvasinės stiprybės, kuri ateina tik su subrendimu. Todėl bręskime dvasioje su knyga rankoje, o ne su nuodų taure.

Kiti primena "generation gap". Nedidinkime to skilimo tarp kartų, o tieskime lieptus. Esu tikra, kad mūsų vaikai turės didesnių problemų, jeigu mes sunyksime toje netikroje "kartų skirtumo" filosofijoje. Mokėkime žiūrėti kritiškai, bet ne skeptiškai, nebūkime naivūs ir fanatiški likomo srovei.

Nesiskaudinkime ir nesiskųskime kili-
mu iš mažos tautos — esmė ne skaičiuje,
bet kokybėje.

Neveltui sakoma, kad suspaustos va-
gos upė padaro daugiau veikiančios jėgos,
negu platus ežeras. Plaukime tos suspaus-
tos upės vaga, pažinkime mokslinius fak-
tus, jais vadovaukimės gyvenime, o juos
pažinsime tik šviesdamiesi ir daug skai-
tydami, gyvai įsitraukdami pasirinktų or-
ganizacijų veiklą. Nežiūrėkime, ką kiti sa-
ko, kad šiandien pasaulyje dominuoja di-
deli plotai, masės, fizinės jėgos ir t. t. Tai
laiko mada, kurią rytojus pasmerks ir iš-
keiks. Asmeninė kultūra ir civilizacija dau-
giau reiškia, negu negyvenami Saharos
plotai. Ar ne jaunimui pakrikus susmu-

ko senovės Graikija ir Romos imperija.
Kas prikėlė Lietuvą nepriklausomam gy-
venimui, ar ne spauda — Aušra, Varpas,
Tėvynės Sargas ir vyskupo Valančiaus
giesmynas, išpraustas į lietuvių pūslėtas
nuo darbo rankas? Ar nešaukė Antanas
Baranauskas ant rusų, kurie uždraudė
lietuvių spaudą:

Anei rašto, anei druko
Mums turėt neduoda:
Tegul, sako, bus Lietuva
Ir tamsi ir juoda!

Todėl, mieli studentai, baigdama
šias pastabas, norėčiau jums priminti B.
Brazdžionio eiles lietuviškam žodžiui:

O mūs šventas lietuviškas žodi,
Ilgą naktį vergijoje kalėjęs,
Ne kaip vergas šiandien pasirodyk,
Bet kaip laisvas pavasario vėjas.

.....

Tepabunda mūs krūtinės užmigę,
Tepradės mūsų širdys vėl plakti,
Ir, išėję į viešelių žygi,
Šviesiu rytu paversim tą naktį!

Kur Ateitininkų Taryba? Su toms sendraugių institucijoms mums nesiseka. Iš didelės betvarkės negalais išsikrapštė sendraugių sąjunga. O dar vis saldžiu miegu tebemiega Ateitininkų Taryba. Rodos, kad ji buvo išrinkta iš veiklių žmonių, sąmoningų veikėjų. Tačiau kažkas, kažkur užkliuvo ir nebegalima susitvarkyti.

Pradžioje Taryba darbą pradėjo entuziastingai. Buvo sušaukta keletas pasitarimų, paplanuota ateitininkijos veiklos gairės. Tačiau Tarybos vadui pasikeitus visa veikla apmirė. Ir taip dabar nieko apie jos veikimą nebežinome.

Yra gandų, jog kongrese bus bandoma rinkti naują Tarybą. Dieve, duok, kad pasisektų išrinkti guvesnius žmones. Tokius, kurie sutinka būti renkami ne dėl garbės, o dėl noro ką nors veikti.

Šiandieninei ateitininkijai jokių garbėtroškų nebereikia. Reikia darbininkų, kurie suprastų padėti ir jai bandytų nuoširdžiai talkininkauti problemų sprendime. Nėra abejonės; dabartinei Federacijos Valdybai reikia talkos. Ypač tolimesnių darbų planavime. Va, čia Taryba ir galėtų pasidaruoti. Galėtų, jei... būtų bent šiek tiek energijos ir noro pajudėti, o ne ramiai miegoti. Visa ateitininkija laukia kongreso, nes galbūt jis padės išspręsti esamą problemą.

Kur korporacijos? Pripažįstame: korporantai, o ypač korporantės, uniformose labai gražiai atrodo. Užtat ne nuostabu, jog mūsų organizacijoje veikiančių (?) korporacijų nariai dažnai mėgsta tas uniformas pademonstruoti. Žiūrėk, reikia Altui aukas rinkti — mūsų uniformuotos korporantės bėgioja užsimušdamos. Reikia senelių prieglaudą aplankyti — mūsų korporantės uniformuotos. Bus iškilmingas subuvimas — mūsų korporantai ir vėl uniformuoti. Taip ir norėtusi paklausti: argi korporacijų esmė yra kepurėse ir juostelėse? Nejaugi mus viena ar kita korporacija tik dėl gražios uniformos svi-lioja?

Šalia studentišκών draugovių, kurių susirinkimai dažnai praeina įvairias smulkmenas bediskutuojant, korporacija galėtų ir turėtų būti vienas veiksmingiausių priemonių savęs lavinimuisi ir savišvietai. Juk korporacijose randame ateitininkus, kuriuos suburia vieno ar kito dalyko bendrumas. Va, todėl ir korporacijos rėmuose galima daugiau ir išsamiau išsiaiškinti nė draugovės susirinkimuose.

Deja, šiandien korporacijos susirinkimas dažnai yra retas įvykis mūsų gyvenime. (Čia graži išimtis yra Chicagos jaunoji Šatrija, kuri metų metais buvo ir tebėra aktyviausia savo veikla). Tad ir klausiamo: kur dingę kitos korporacijos, kurių uniformuotus narius tematome tik nereikšminguose masiniuose bendruomenės parengimuose?

užuominos

STALAS

Juozas Vilaikis

NE. IR NE. IR NE.

Ir taip kiekvienoje vietoje, kur Pranas Kaupas tik besikreipė, darbo negavo. Jis negalėjo tikėti, kad baigęs universitetą, jaunas, pajėgus vyras negalėtų gauti net paprasto darbo. Jam vis daugiau ir daugiau šis naujas kraštas tapo mįslingesniu. Jis būtų nesikratęs net ir paprasto šlavėjo darbo.

Pranas pagalvojo apie šlavėją ir prisiminė vakar skaitytą aprašymą, apie buvusį Lietuvos generolą. Jam pikta buvo. Ne dėlto, kad generolas nesibijojo naujos šlavėjo profesijos, bet todėl, jog jis gyrė kraštą, kuris jį padarė šlavėju. Tačiau Pranas, niekad generolu nebuves, o tik šiaip sau prastu eiliniuku vokiečiams tarnavęs, nebijotų ir šlavėju tapti.

Bet dabar ne tai jam rūpėjo. Jį kankino kita mintis. Negalėjo pamiršti jos pavardės. Nina Gerstinger. Vokietaitė, pabėgėlė iš Drezdno. Buvo ir jis ten. Pergyveno pragarą. Ar tik ne tą patį abu kartu?

Petras Kaupas neteko tėvų didžiajame miesto bombardavime. Amerikon jį atsiėmė turtingas dėdė. Nors ir turtingas, bet titnagas. Pinigo gailėjosi daugiau nė sveikatos. Užtat ir Pranas norėjo pasprukti iš dėdės nagų. Kai tik darbą gaus — išsikels ir dėdei pašvilpt.

Tačiau Prano mintys vis grįžo prie to paskutinio fabriko. Nina Gerstinger. Ji

pradėjo griaužti jo smegenis, lyg koks liūlys. Pamažu, bet nuolatos.

Diena smigo naktin. Piktas dangaus skliautas šykštėjo saulės. Dabar Pranas gulėjo savo rūsio kambariuky ir stebėjo rėpliojančią musę lubose. Jis atkakliai sekė kiekvieną jos krustelėjimą. Taip stebint, galbūt atsikratys minčių apie Niną.

Bet Nina, lyg ta musė, vis smarkiau ir smarkiau lindo į mintis.

Ji tokia šviesi. Tikrai neamerikietė. Tai jis atspėjo iš pirmo žvilgsnio. Pavardė visa išdavė. Nina buvo nedažytų plaukų, natūrali šviesplaukė. Lyg knygoje; mėlynų akių, švelnių veido bruožų. Lūpos truputį storos. Bet gražios. Lyg prisirpusios vyšnios. Nosis nedidelė, nors gal trupučiuoką perdaug užriesta. Bet tai nieko. Ap sirengusi kukliai. Jokių puošmenų nei ausyse, nei ant rankų.

— — —

Tai buvo Prano paskutinis bandymas fabrikų rajone. Net ir pats fabrikas išsiskyrė. Šviesiai dažyta didžiulė duonos ir sausainių kepykla. Pranas įėjo į laukiamąjį. Vidury rašomas stalias. Taip apkaltas, kad sėdinčios kojų nematyti. Ant sienos krašto prezidento ir, turbūt, kepyklos įsteigėjo portretai. Kampe amerikietiška vėliava. Viskas.

— Alio. Kuo galiu jums patarnauti?
— pasigirdo įprastai švelnus mergaitės balsas.

— Esu neseniai atvykęs iš Europos. Moku vokiškai. Baigęs universitetą. Studijavau. Studi...

— Palaukit, palaukit, — pertraukė jį sekretorė. — Visa tai man asmeniškai labai įdomu, bet darbo gavimui čia nepadės. O gal ir padės? — ji mirktelėjo ir nusišypsojo.

— Taip, taip. Jieškau darbo. Betkokio. Būsiu pastovus darbininkas. Nebijau nė fizinio darbo. Apkasus kasiau, — vėl pradėjo Pranas.

Sekretorė dabar jau juokėsi.

— Na žinoma, mums apkasų kasėjų nereikia. Galbūt mes tau ką nors čia surasime. Galbūt. Tik užpildykite šiuos blankus.

Sekretorė padavė jam porą blankų ir išsiuntė į kitą kambarį. Pranas viską užpildė. Tiek jau angliškai mokėjo. Užpildė, grįžo ir padavė sekretorei. Ši greit permėtė akimis ir pasakė:

— Labai gerai, ponas Kaupai. Mano vardas Nina Gerstinger. Esu iš Vokietijos. Jūs man artimas, nes taip pat iš ten. Dėl darbo — nesijaudinkite. Rytoj paskambinsiu.

Petras padėkojo ir išėjo. Išėjo sumišęs, nes viskas jį užgožė. Viltis gauti darbą

ir sekretorės nuoširdumas. Jis iš to susijaudinimo net pamiršo paklausti ar ji kalbanti vokiškai. Tai padarys sekantį kartą. Būtinai jis ją dar pamatys. Kad ir negaus ten darbo. Būtinai. Nina Gerstinger.

— —

Visa buvo vakar. Dabar Pranas gulėjo ir svajojo. Nina ir vėl, lyg ta musė, lindo mintysna.

— Pranai, telefonas! — girdi dėdės šauksmą.

— Gerai, gerai. Aš tuojaus — kultūros šauksmas, rėkia Pranas.

— Alio!

— Ar čia ponas Kaupas?

— Tas pats.

— Esu panelė Gerstinger. Iš kepyklos. Noriu jums pranešti, kad ateitumėte ryt į darbą. Atsineškite darbinius drabužius.

— Ačiū. Ačiū, — beveik šaukė Pranas. Ar kalbate vokiškai?

— Žinoma!

Pranas dar būtų ilgiau kalbėjęs, bet iš susijaudinimo viską užmiršo. O Nina atsiprašė, kad esanti užimta. Siūlė rytoj raštinėn užsukti.

Taip prabėgo pora mėnesių. Pranas apsiprato naujam darbe. Darbas buvo ne-

sunkus, tik labai nuobodus. Jis turėjo sėdėti prie didelio pečiaus ir stebėti išslenkančius ant juostos sausainius. Čia buvo ramu ir šilta.

Pranas ir iš dėdės išsikraustė. Gavo mažą butelį ir gan patogiai įsikūrė. Galvojo pradėti naują gyvenimą. Mąstė apie studijų tęsimą; kai tik kalbos pramoksias. Juk jam buvo dar tik dvidešimt metų ir nenorėjo dvasiniai apkerpėti.

Tik Pranas nebepajėgė pabėgti nuo vieno dalyko. Tai Nina. Jis jautė, kad ji kažkas traukia. Lyg magnetas. Jis nuolat nerimdavo, jei nesurasdavo progos užsukti raštinėn ir bent praeiti pro ją. Nina nuo pirmųjų dienų tapo labai nuoširdi, atvira. Jos žvilgsnis, šypsena kerėjo jį.

Pagaliau vieną dieną Pranas nutarė jos prašyti pasimatymui. Dabar vis galvojo kaip kalbą pradėti, kaip pagaliau prieiti prie prašymo.

Buvo penktadienio popietė. Pranas tyčia neskubėjo. Pamažu persirengė. Susidėliojo drabužius. Išsivalė spintelę. Lūkuriavo, kad visi darbininkai išeitų. Nenorėjo kalbų, nes jau keletą kartų jo bendradarbiai prasitarė, jog jie įtaria Prano norą sekretorei pasimeilinti. Jie nieko nesakydavo, o tik nusišypsodavo.

Kai viskas aprimo Pranas nedrąsiai įslinko raštinėn. Nina dar vis tębesėdėjo prie stalo. Keista Pranui atrodė jau ne šiandien. Jis niekada nematė Ninos stovinčios ar vaikščiojančios. Kai jis ateida-

vo, ji visada sėdėdavo už to pačio rašomojo stalo.

— Labas, Nina.

— O, alio, Pranai.

— Kaip sekasi tau?

— Ačiū, gerai. Kaip tavo darbas? Patenkintas viskuo? — šabloniškai kalbėjo Nina.

Pranas norėjo išsisukti iš nudėveto čiaulogo.

— Ar tu, Nina, nepyktum už asmenišką klausimą?

— Kodėl?

Nina truputį sumišo. Veidu prabėgo šešėlis.

— Kaip čia pasakius, — pradėjo Pranas vokiškai. Ar negalėčiau tave pakviesti į pasimatymą? Ryt šeštadienis, nedirbam. Gal į kiną, gal pasivaikščioti paežerėj? — užsikirsdamas traukė žodžius Pranas.

Nina dabar nebesišypsojo. Ji pasidarė net perrimta. Jai tas rimtumas labai netiko. O Pranui — nepatiko.

— Nežinau, Pranai. Taip staigiai. Nežinau. Aš tau paskambinsiu. Ar tu nepyksi?

— Ne. Ne. Daryk — kaip tau geriau, — truputį nusivylęs kalbėjo Pranas.

— Dabar, Pranai, skubėk vakariėnės. Aš tave išleisiu.

Pirmą kartą Pranas pamatė stovinčią Niną. Ji buvo aukštesnė nei jis įsivaizdavo. Ir daug lieknesnė. O dabar — taip pat ir liūdnesnė.

Nina atsistojo ir nedrąsiai, pasilaidydama už stalą, pradėjo eiti. Prano veide išėjo nuostaba. Tik dabar jis pamatė, kad Ninos viena koja buvo medinė.

— Drezdeno bombardavimų dovana ir atsiminimas, — liūdnai pasakė. — Eik namo vakarieniauti. Jos akyse buvo didelės ašaros, Petras sumišęs spruko laukan.

Po dviejų savaitių vietinės bažnyčios klebonas paskelbė Ninos Gerstinger ir Prano Kaupo pirmuosius užsakus.

Jaunystė lydi mus!

BALA

Danguolė Stončiūtė

Bala. Viena didelė bala. Įsivaizduok. Žemės juodumoj pasiliejusi. Tuščia. Nieko nėra aplinkui, nei tu esi, nei aš esu. Bala.

Bet nevisad taip buvo. O ne! Kurgi čia tau. Anais laikais čia buvo ir saulė, ir grūdų buvo, ir vandens kiek tik nori, o ir paukščiai čia laisvai skraidė. Taip, paukščiai čia skraidė. Netik, kad taip galėtų būti?

Ogi, tais laikais buvo pilna visko ir visko pilna. Paukščiai ilgus metus dirbo, padėdami vienas kitam, kuo geriau, kuo patogiau įsikurti. Dirbdami visi kartu, visus rūpesčius panaikino, kasdieninę duoną užsitikrino.

Bet sunku buvo jiems taikoje gyventi. Kai nebebuvo vargų ir rūpesčių, pamiršo vienas kitą. Daugiau nieko nebeveikė, tik bandė virš savo kaimynų prasi-
mušti. Jei kas geriau įsikurdavo, geresnę vietelę susirasdavo, tuoj jį skųsdavo, kad tik jis nepagerintų sau ir savo šeimynai padėties. Nė vieno grūdo kitam nenumesdavo.

Bet labiausiai saugojo vandenį, kad tik lašelio niekas neišgertų, kad tik svetimmas paukštis neatskristų, kad nereikėtų jo pavaišinti. Juk vanduo buvo jų svarbumo simbolis. Kuo daugiau vandens turėjo, tuo jie svarbesniais save laikė. Net ir patys pritroško ir sudžiūvo, besėdėdami šalia vandens ir saugodami jį.

Neilgai teko jiems tupėti. Pamatė, kad jau nieko jiems nebeliko. Jie aukštino save, jie mylėjo save labiau už visus kitus.

Ir nugarmėjo jie į balą. Ir pasiliko tik vanduo, tik bala.

Iš Cicero, III, moksleivių laikraščelio
nr. 1 "Aštuntoji diena"

KODĖL?

Išvažiuoji, gal negrįši.
 Svetimon šal'n nežinomon vieton;
 Ir vėl sustojęs pagalvoji,
 Ar grįši ten, kur savi žmonės
 Pralinksmina tave, kai nuliūdęs esi.
 O ir ji tenai, taip toli nuo tavęs.
 Ar ji dar ten bus, kai sugrįši?
 Ir ar tu sugrįši...

Nuvažiavęs, bandai pakesti tuos ilgus metus,
 Pabuvęs, pamatęs baimę, kančią ir ligą,
 Staiga užmiršti save ir klausai —
 — Kdėl? Kodėl jie turi kentėti
 — Kodėl tiek daug gyvybių sunaikintų
 Nebaigia jų kančias,
 Ir dar kitiems jų suteikia?

Nežinai, ar šiandien tavo paskutinė diena,
 O gal būsi laimingesnis negu kiti,
 Ir pagyvėnsi dar dieną ar dvi...

Sužinojusi ji negali tikėti
 Ir per ašaras ieško atsakymo klausimui:
 — Kodėl, kodėl jo eilė taip greitai atėjo?

Giedra Kregždytė

važiuosim

*... per visą pasaulį, per kaimus,
miškus — iki žmogaus širdies*

kur

*... paragausim saldaus medaus
ir sužinosime*

ką

kur

kaip

kada

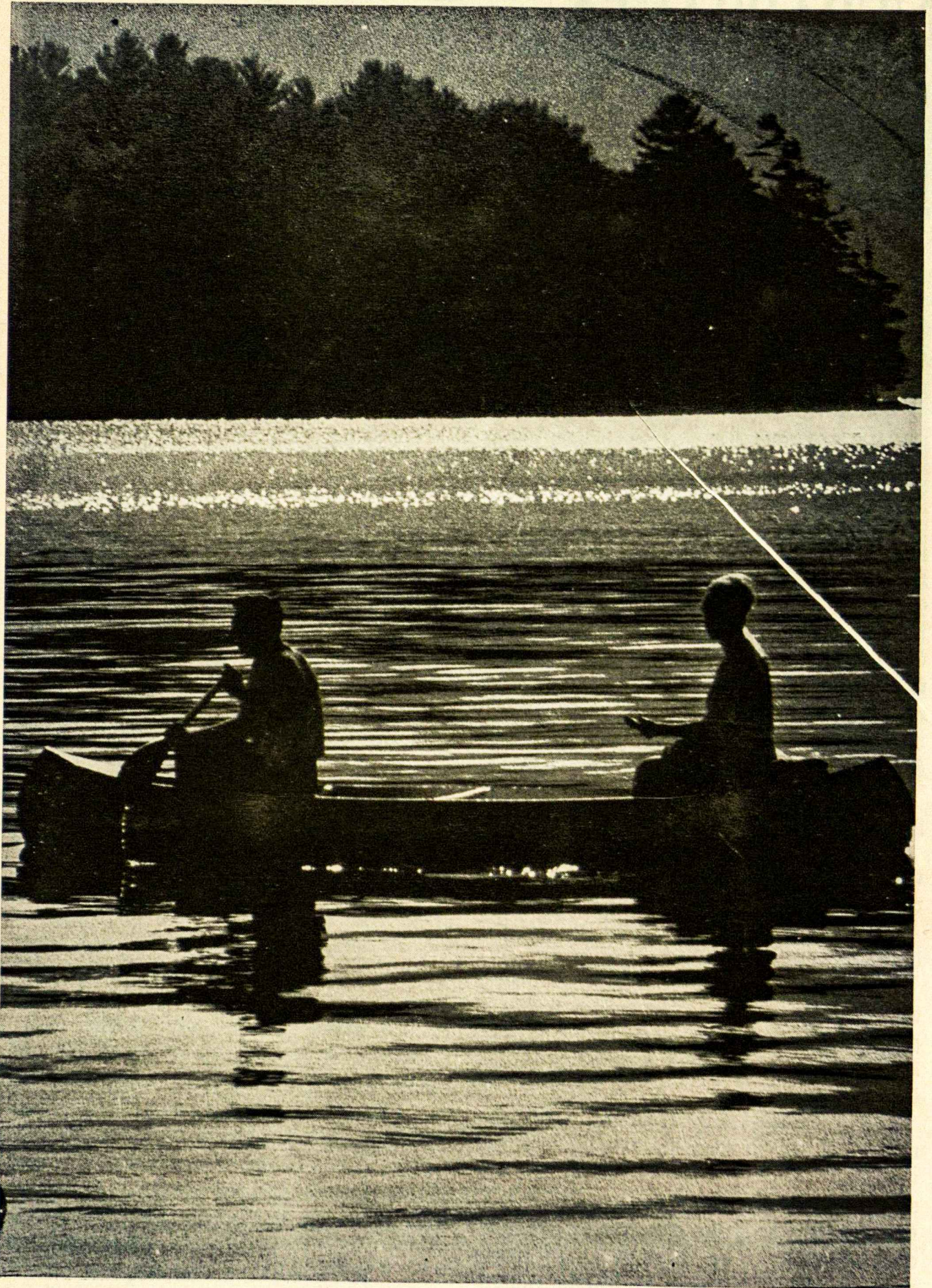
... o kur tada?

— *Rasa Lakaitė*
iš Cicero, III. moksleivių
laikraščelio nr. 1
“Aštuntoji diena”

NAKTIS

Apsirengus juodu apsiaustu
Ji apkabina dangų
Ir nutroškina saulę
Ji papuošia savo rūbą
Blizgančiomis sidabrinėmis sagomis
Ir patenkinta ji žaidžia
Su savo geltonu sviediniu.

— *Sigita M. Pacytė*
iš Cicero, III., moksleivių
laikraščelio nr. 1
“Aštuntoji diena”

NEPAPRASTA KELIONĖ Į DAINAVĄ

— Jau laikas keltis, greičiau, tu pavėluosi! — Mano mama mane budino.

— Tai kas geriau, ar pamigti ir pavėluoti, ar neišmiegoti ir numirti? — Aš sumurmėjau. Atsisėdęs lovoj pažiūrėjau į laikrodį:

— Pusė šešių. Mama, ką tu čia darai? Dar tik pusė šešių, o autobusas išvažiuoja pusė devynių.

— Na tik atsikelk!

Atsikėlęs, matau kad mama mano geriausią švarkelį, gražiausias kelnes ir naujus batus išklojo ant kėdės. Vėl pradėdu skųstis mamai:

— Mama, kam tu gerus drabužius čia padėjai? Ar tu užmiršai, kad aš važiuoju į stovyklą? Reikia kaip bomui apsirengti su trumpom kelnėm, su nešvariais batais, be kojinių ir su skylėtu "T shirt".

— Ak, tik apsirenk ir eik pusryčių pavalgyk.

Bevalgant gerus pusryčius, tėvelis atėjo su pinigine. Tuoju mano veidas nušvito iš džiaugsmo. Tėvelis paklausė:

— Dabar kiek tau pinigų reikės kelionei ir stovyklai?

Tuoju mano sąžinė suskaičiavo dešimtį dolerių ir penkiasdešimt centų. Bet tiek prašyti yra truputį daug, tai nuslinkau ligi pusės — penki doleriai ir dvidešimt penki centai.

Jau keliaujam į autobusą. Visa šeima mane palydi su čemodanais. Ten jau visi mano draugai manęs laukia. Autobusas apsenęs, aplūžęs ir prastas. Čemodanai užmesti virš sėdynių. Visi vaikai susigrūdo į sėdynes, ir už valandėlės autobusas pradėjo judėti. Jau mes greitkeliu važiuo-

jam. Vaikai šūkauja, laksto po autobusą, galvas kiša pro langus ir mėto maistą vienas į kitą. Autobuso vairuotojas tik rūko cigarą ir barasi ant vaikų. Bet jeigu jūs manote, kad tuo metu daug triukšmo buvo, tai tik įsivaizduokite, kas buvo, kada vaikai iš Chicagos prisidėjo prie Cicero autobuso.

— Ai, ai, ar tu iš Chicagos?

— Taip.

— Tai šok į smirdančią balą.

— Gerai.

Tai išgirdę, mes visi pradėjome juoktis kaip susirgę arkliai. Pagaliau vairuotojas mus nutildė su vienos moteriškės pagalba. Ir vėl važiuojam, žiūrėdami į juos, o jie į mus. Jau kokias dvi valandas mes važiuojam. Visi išalkę ir pavargę. Tada, kaip Dievo stebūklas, mūsų autobusas sulūžo, bet dar didesnis Dievo stebūklas buvo, kad autobusas dar tiek energijos turėjo mus nuvešti iki valgyklos. Vaikai susuko iš džiaugsmo ir įlėkė į valgyklą. Bet kokią valgyklą, kainos ne iš šio pasaulio! O valgyt reikia nežiūrint to, tai mes visi perkame "milk shakes". Nusipirkęs noriu eiti ieškoti naujų draugų. Pamatau porą vaikų, kurie, kaip ir aš, "milk shakes" geria.

— Labas, mažutėliai! — aš prieinu ir neatsiklausęs atsisėdu. O jie žiūri į mane išpūstom akim, lyg aš būčiau kokia šmėkla.

— Vėl, labas, kaip einasi? — nėra atsakymo. Na kas čia darosi?

— Ar katinas pasigrobęs jūsų liežuvius? — supykęs paklausiau. Tada jie išgirdo ir vienas pasakė:

— Sorry, we don't speak Polish.

Jie atsistojo ir nuėjo. Kaip gi čia? Jie atrodė kaip tikri lietuviai.

Reikėjo mums gerai palaukti kol naujas autobusas atvažiuo, tai mes laiką praleidom lauke žaisdami sviediniu. Kai naujas autobusas atvyko, aš įlipau ir buvau toks pavargęs, kad ir užmigau.

Jonas Kuprys

iš Cicero, I., moksleivių laikraščio
nr. 1 "Aštuntoji diena"

JŪRA

*Amžinybė man atsiskleidė,
Ramumu ir giedrumu užtemdė laiką,
Vargė ir dejavime žmogaus
Užantspaudavo džiaugsmą kilnumu virstantį.*

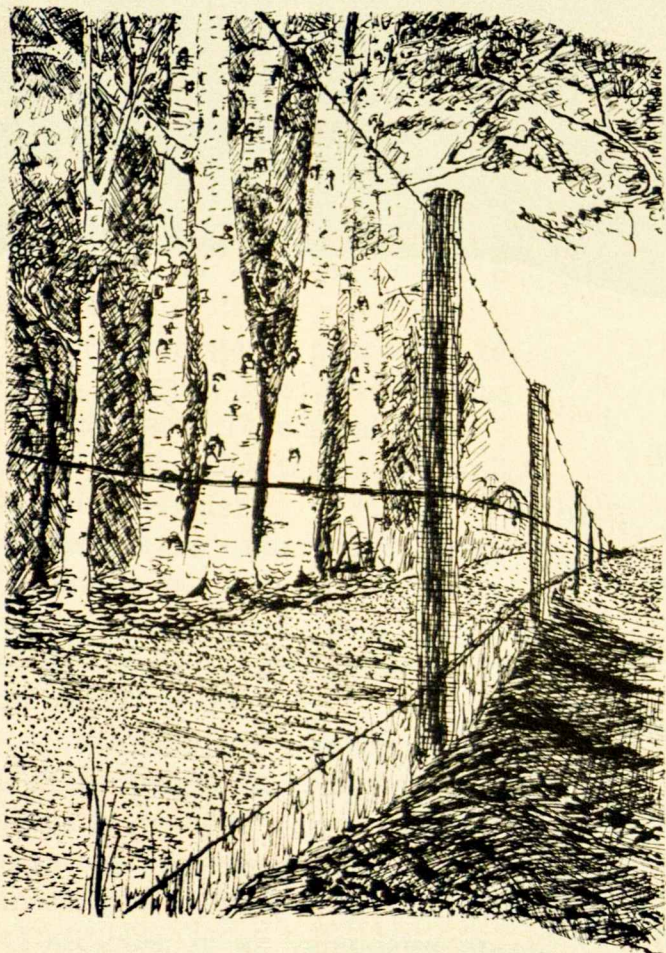
*Jūra — mano gyvenimo šaltinis.
Būriniai laivai, bangos putą ir pilka krantinė
Primena mano klajojantį buvimą,
Kol jūra pakeis gyvenimą į bevertį šliaužiojimą.*

*— Jolita Kisieliūtė
iš Cicero, III. moksleivių
laikraščelio nr. 1
“Aštuntoji diena”*

ĮSPŪDŽIAI IŠ KELIONĖS Į LIETUVĄ

Pagaliau pereitą vasarą teko man pamatyti Lietuvą. Atsimenu, kai tėveliui ir man sėdint rusų Aeroflot lėktuve, jisai pradėjo leistis. Staigiai pasirodė žemė ir vlati Neries upė. Negalima įsivaizduoti koks nerimas apėmė mane, kai pamačiau tą taip dažnai nupasakotą, dainom apdainuotą Lietuvą! Nemanau būti melodramatiška, bet tikrai — žiūri per langelį ir galvoji — juk čia kariavo kunigaikščiai ir gyveno tėvai, čia visas mums išeivių vaikams įkaltas lietuviybės pagrindas.

Nežinau ko tikėjau, bet nustebau pamačius Vilniaus aerodromą. Vienas mažas klasikinės architektūros pastatas ir keli žolėmis apaugę lėktuvams įsibėgėjimo takai sudarė visą aerodromą. Vos spėjom iš lėktuvo išlipti, kai prisistatė iš Inturisto vadovė. Jos pareiga buvo mums aprodinėti miestą. Techniškai, be jos niekur nebuvo galima eiti (nors mes šio nuostato nesilaikėm). Žinoma, atskrendančių pasitikti buvo susirinkę lietuviai su didelėmis gėlių puokštėmis. Keista buvo matyti žmonių elgesį, kai susitiko po ilgo, dažnai kelių dešimčių metų nesimatymo. Pati žiūrėjau ar matysiu kokių senesnių žmonių, kurie galėtų būti mano seneliai. Netikėtai priėjo dar jauna moteris ir prisistatė esanti mamytės puseserė. Jinai žinojo, kad seneliai, kiti giminės ir draugai laukė Gintaro viešbutyje, kur mes turėjom apsistoti. Daugiau negalėjom šnekėtis, nes Inturisto vadovė ragino (tikriau — vertė) mus sėsti į taksį. Kelionė iki miesto centro truko tikrai dešimt minučių. Pravažiom įvairius vaizdus: kaikur matyti jau amerikoniškų dangoraižių stiliaus pastatai, o kitur dar tebebuvo maži mediniai namukai su išpuostomis langinomis ir apleistais darželiais. Bendrai, vaizdas nebuvo labai gražus — viskas labai menkai atrodė lyginant su tuo, prie kurio buvau pratus. Važiuojant vadovė mūsų dėmesį nukreipė šen ir ten ir aiškino kada įvairūs namai buvo pastatyti (visi dėmesio vertieji atsirado priešokupaciniais

laikais). Gintaro viešbutis, tačiau, iš lauko labai įspūdingai ir moderniškai atrodė. Jame gavom vieną iš geriausių kambarių — dvi medinės siauros lovutės, veidrodis, rūbinė, ir net išvietė! Susitvarkę багаžą ir atidavę kambario raktą to viešbučio aukšto viršininkei (jinai būktai prižiūrėjo viso aukšto kambarius), lipome apačion, kur mūsų laukė ne tik seneliai ir giminės, bet ir tėvelio seni pažįstami. Žinoma, su jais buvo daug apie ką kalbėtis ir kuo pasidžiaugti: tačiau, paminėsiu gal kelis įdomesnius atsitikimus šio penkių dienų apsilankymo Lietuvoje.

Pirmiausia, visi nustebo, kad aš moku lietuviškai kalbėti. O mane dar labiau nustebino, kad nei mano puseserės nei jos draugės nemokėjo lietuviškų liaudies dainų ir nežinojo senovės Lietuvos istorijos. Žinoma, tai tiktai pavienis atsitikimas, bet vistiek neramu, kad taip yra. Antra, nors ir Lietuva po komunistų jungu, bet jaunimas su kuriuo kalbėjau, nėra komunizmu įsitikinęs. Komunizmo tik tame matyti, kad be jo tenai negalima materialiai pakilti. Visi labai domis Amerika ir stebėjosi, kaip aš Chicagoje tarp gangsterių ir baisių plėšikų negrų dar išlikau gyva. Žmonės jaučia, kad tą ką jie girdi apie pasaulį dažnai nėra tiesa, bet be tikrų žinių jie nežino ką galvoti. Čia Amerikoje dažnai kalbama apie komunistų šnipinėjimo metodus. Mums nutiko keli gan juokingi įvykiai pailiustruojantys juos. Vienas įvyko pirmą vakarą Lietuvoje. Kadangi seneliai buvo atvažiavę iš Žemaitijos su mumis pasimatyti, jiems būtų buvę sunku kasdien iš ten atvažiuoti į Vilnių mūsų aplankyti (mums iš Vilniaus nebuvę galima išvažiuoti). Visi sėdėjome kambarį ir kalbėjome, kaip parūpinti seneliams nakvynę. Staiga telefonas suskambėjo ir moteriškas balsas pranešė, kad viešbuty-

je yra laisvas kambarys, kurį tėvelis gali rezervuoti savo tėveliams. Nors problema buvo išspręsta, visiems pasidarė labai nejauku. Todėl, kai reikėjo apie ką nors pasišnekėti, ėjom į parką priešais viešbutį. Gal svarbiausias kelionės įspūdis buvo pajautimas, kad Lietuva ir jos žmonės tikrai egzistuoja. Anksčiau ją pažinau tiktai iš knygų ir mačiau per miglas. Dabar viskas daug realiau ir prasminga — turiu tikrai gyvą ryšį su Lietuva ir jos žmonėmis.

Augusta Šaulytė

Iš Cicero, III, moksleivių laikraščelio nr. 1 "Aštuntoji diena"

VĖJAS

*Aš taip norėjau tapti
akmeniniu tiltu, kai
prisišliejus prie jo grubaus
paviršiaus
žvelgiau su juo į
žalsvą vandenį ilgai, ilgai.*

*Įsiutęs vėjas dūko, sukos
šlapioj žalioje žolėje
aukštyn vis tiesdamas rankas —
o tiltas
užsimerkė ir užmigo.*

*Dabar aš gaudau vėją
tarp nepabudusių
plikų šakų.*

Živilė Bilaišytė

JIS buvo DIDELIS

*Mokėjo nedaryti
Nemokėjo daryti*

*jis verkė be ašarų
bet ašaros krito*

JIS buvo DIDELIS

*Žinojo ko nereikia
Nežinojo ką reikia*

*jis gyveno be širdies
bet širdis plakė*

JIS buvo DIDELIS

*Matė kas neatsitiko
Nematė kas atsitiko*

*jis nenorėjo draugų
bet priešų*

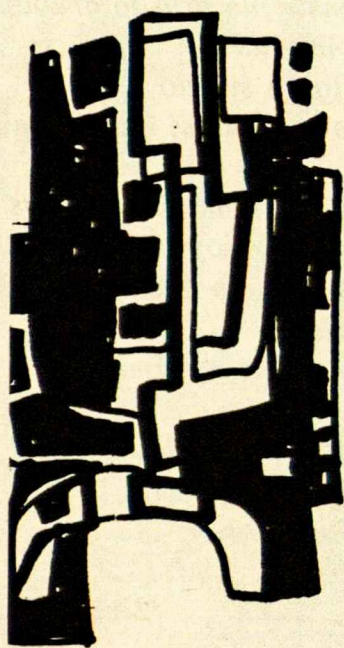
*JIS buvo DIDELIS
darė*

blogą

ir

gerą

— *Edmundas Darius Šilkaitis
Iš Cicero, Ill., moksleivių
laikraščelio nr. 1
“Aštuntoji diena”*

SMĖLIS

*baltas, šiltas, gražus.
Girdėti juokas, dž:augsmas, gyvybė.
Tykiai praslenka šešėlis,
palikdamas pėdsakus
Kuriuos
supykusi jūra
nugabena į tamsią bedugnę
Ir vėl
Smėlis
baltas, šiltas, gražus..*

Rita Čepulytė

BANGOS NUNEŠĖ

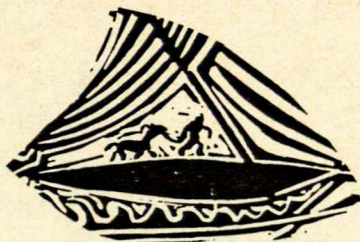
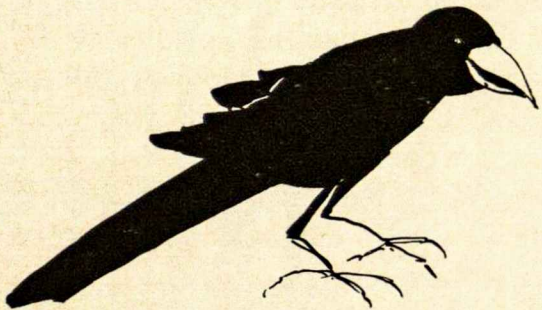
Labai mėgstu statyti laivus. Nusiperku modelius, na ir lipinu iš mažiausių dalelių. Visokių laivų pristačiau. Nuvažiauvau atostogų į Union Pier. Buvau pasidaręs labai gražų ir didelį laivuką.

Vieną dieną buvo labai didelės bangos ežere. Laivelis labai gražiai plaukiojo. Tiek džiaugsmo buvo, kad niekas negalėjo įsivaizduoti. Tik staiga atbėgo didelė banga ir pagavo mano laivą. Pradėjo jį nešti tolyn, o aš pradėjau plaukti pasukū. Tik staiga mamytė pradėjo šaukti, kad aš grįžčiau atgal. Išlipau iš vandens be laivo. Tiek daug darbo dirbau kol aš jį pastačiau, o dabar per kelias minutes bangos nunešė. Net ir maudytis daugiau tą dieną nebeėjau. Vis žiūrėjau, gal kas atras mano laivą. Mamytė pradėjo mane raminti.

— Sūnau, džiaukis, kad savo gyvybės nepraradai, o laivų daug pristatysi. Kitais metais būsi didesnis ir laivą nupildysi tvirtesnią ir didesnią.

Edmundas Palionis

Iš Cicero, Ill., moksleivių laikraščelio
nr. 1 "Aštuntoji diena"

KĄ MES PAGAVOM

Pirmosios šviesos spinduliai prašvito pro langą ir pabudino Jurgį ir Algį. Jau buvo penkta valanda ryto. Iš vakaro nustatytas laikrodžis nesuskambėjo. BroLIAI greitai apsirengė, pavalgė, paėmė savas meškeres ir išėjo miško link. Jie buvo susitarę, kad abu eisią žuvauti. Už pusės mylios buvo ežeras. Priėję prie ežero kranto, užsitaisė meškeres ir įmetė į vandenį.

Plūdės plaukiojo ir visai nesukrutėjo. Atrodė, kad ežere nėra jokios gyvybės. BroLIAI, būdami geri žuvautojai, kantriai laukė. Staiga vanduo sujudėjo ir Algio plūdė pasinėrė. Algis pradėjo traukti žuvį į krantą. Ištrauktas ešerys spurdėsi.

Algis pasijuokė iš Jurgio.

— Na, palauk, aš tau parodysiu! — pyktelėjo Jurgis. Paėmęs gabalą duonos, užmovė ant kabliuko ir atsargiai įmetė į vandenį. Vanduo vėl buvo ramus ilgą laiką. Vaikai jau buvo išalkę, ir Jurgis pradėjo kepti tą žuvį, kuria Algis taip didžiavosi. Staiga vanduo sujudėjo, lyg būtų įmestas didelis akmuo. Plūdė pasinėrė į gelmę, ir meškerė įslinko į vandenį. Žuvis smarkiai nešė meškerę per ežerą. Meškerė atsirado kitame ežero krante. Vaikai uždusę greitai atsirado prie meškerės. Jurgis įbrido į vandenį ir sučiupo meškerę. Pasirodė, kad ta žuvis buvo aštuonių svarų karpė. Abu broLIAI, nors išalkę ir pavargę, linksmi parėjo namo.

Petras Kisielius

Iš Cicero, Ill., moksleivių laikraščelio
nr. 1 "Aštuntoji diena"

ŠNIPAI

Vieną saulėtą vasaros dieną sėdėjau ant suolo kieme. Išėjo iš savo namo dėdė ir atsisėdo ant suolo gretimame kieme.

— O, labas, dėdė! — pasisveikinau. Nuėjau ir atsisėdau šalia jo. Greitai pastebėjau, kad jis yra susimąstęs. Staiga prašneko:

— Eliozi!

— Ką?

— Matai, tą stiklinę? — paklausė.

Dėdė rodė pirštu į stiklinę, kuri stovėjo ant prietaiso ir matavo elektros naudojimą. Stiklinė buvo puspilnė purvino vandens, o paviršiuje plūduriavo kelios negyvos musės.

— Čia jau seniai ta stiklinė stovi, — pasakiau. — Aš ją nuimsiu. — Ir tiesiau ranką į stiklinę.

— Cit, — dėdė sulaikė mano ranką. — Neimk. Čia ją šnipai padėjo.

— Ar tu juokauji? — paklausiau dėdę. Bet dėdė nesišypsojo o atrodė truputį išsigandęs.

— Šnipai stiklinę padėjo, — pakartojo jis. — Nori pamatyti ar imsiu. Jeigu imsiu, tuoj kibs. "Aha", sakys, "jis ne savo stiklinę ima, reikia jį suimti". Paskui išveš mane į Rusiją.

Jau antrą kartą dėdė šnipais skundžiasi. Kai pirmą kartą apie tai šnekėti pradėjo, dar žiema tebebuvo. Įėjo tada vieną dieną pas mus pietų metu, pasiėmė laikraštį ir pradėjo skaityti. Bet greitai padėjo laikraštį ant stalo. Matėme, kad kažką nori sakyti.

— Mane seka, — pagalčiau ištarė.

Tėvelis nustebeš padėjo šakutę.

— Seka? Kas seka? — paklausė.

— Šnipai. Vakar buvau pas Edvardą. Kažkas paskambino telefonu. Edvardas nuėjo į virtuvę, atsiliepė, šnekėjo angliškai, pasakė "wrong number" ir grįžo. Bet aš žinau kas ten skambino. Norėjo sužinoti, ar aš ten esu. Seka mane.

— Nebegerk ir neseks, — pasakė tėvelis. O dėdė skundėsi toliau:

— Kur tik einu, stovi žmogus su paltu apsilkęs ir žiūri į mane. Šiandien norėjau eiti į Arčerį, bet bijau šnipų.

Kai dėdė išėjo, mamytė atsiduso ir pasakė, — kaip tas alkoholis žmogaus smegenis suėda.

Dėdė paklausė tėvelio, pradėjo nebe-gerti. Po kurio laiko ir šnipai ramybę jam davė. Atsigavo dėdė, pralinks mėjo, o kai pralinks mėjo, ir vėl į taverną nuėjo. Gėrė kelis šeštadienius iš eilės. Kai išsipagioriojo, vėl skūstis pradėjo:

— Vakar įėjau į savo kambarį ir pamačiau plunksną ant stalo. Aš ten jos niekuomet nebuvo padėjęs. Jie ieško dokumentų.

Kitą dieną radęs savo suolą kieme truputį pastumtą. Čia jau spąstai jam statomi esą. Mamytei jis pasakojo:

— Vakar toks negras, kurs dirba kartu su manim, paklausė ar turiu automobilį. Paskui pradėjo klausinėti, kiek pinigų turiu ir ar turiu namą. Mat tą pačią dieną hipiai demonstravo. Visur stovėjo policija, bet prie mūsų darbovietės du policininkai su saulės akiniais stovėjo. Kitur policininkai neturėjo saulės akinių. Šie su akiniais pasiveizėjo į mane. Seka, gal aš hipiams padėsiu. Ir šiandien sekė. Prie mano durų popiergalis besas pamestas. Bet aš nebuvo kvailas, né nepaliečiau jo. Jie norėjo, kad paimčiau tą pop'ergalį, bet aš neėmiau. Būtų jau ir buvęs įtarimas, jeigu būčiau paėmęs.

Vargšas dėdė. Kai truputį išgeria — linksmas yra ir dainuoja, nieko nebebijo, o kai viskas praeina, pasidaro nusiminęs ir išsigandęs, nes šnipai tada pradeda sekėti jo kiekvieną žingsnį.

Aloyzas Pakalniškis

IEŠKYNĖ

Baigiasi diena, naktis artėja.
 Artėja, apsupdama mane tamsa.
 Tamsai apsupus, užplūsta miegas
 Ir neša mane į sapnų kraštus
 Kur širdis nurimsta ir saldi netikrovė
 Pasielia mane ir veda nežinomais takais...

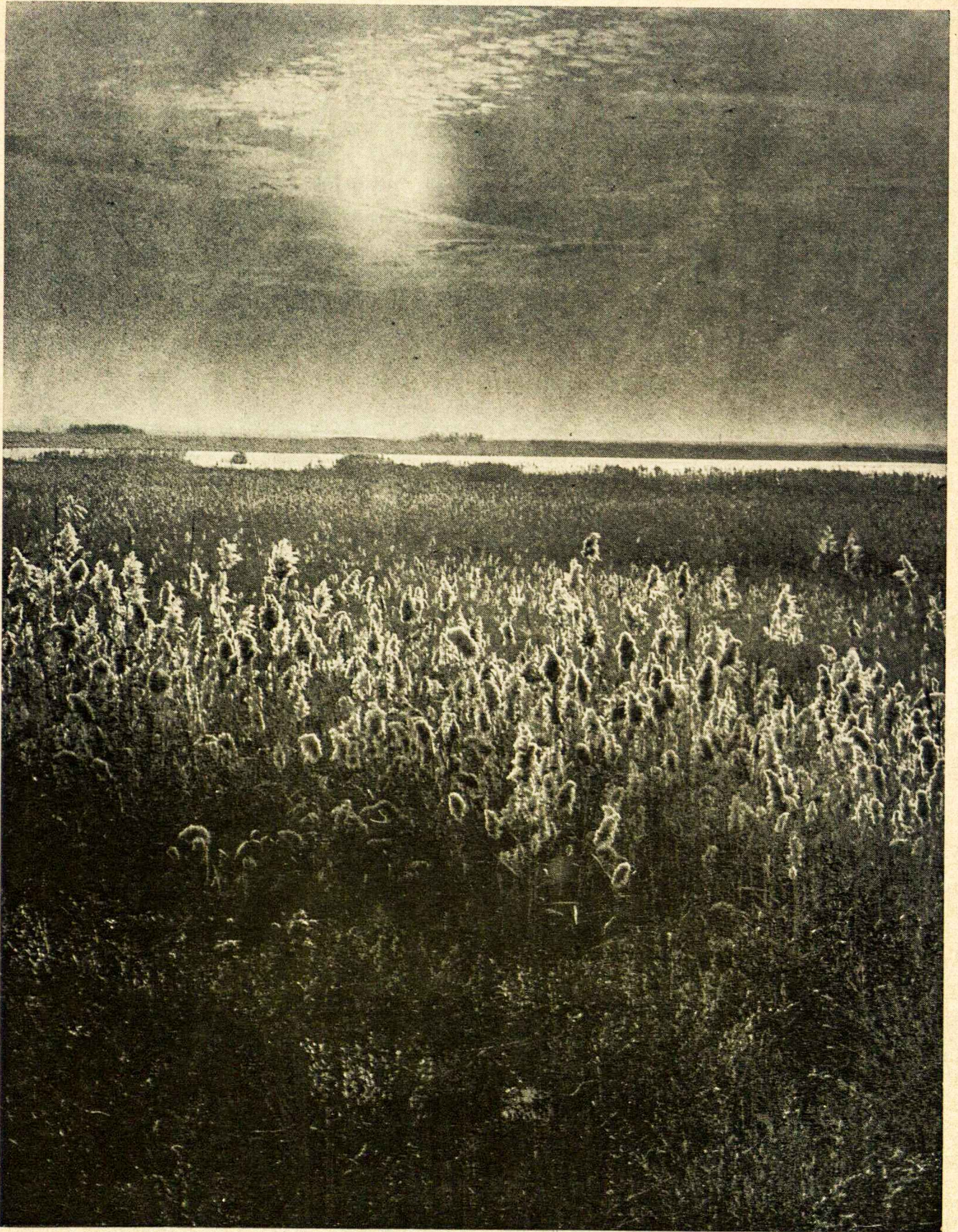
— . — . — . — . — . — . — . — . — .
 Einu, seku ir dairausi iš šono į šoną
 Ieškodama to, kurį nežinia ar rasiu.
 Tačiau širdis pilna vilties
 Ir akys vis seka, stebi, ieško...

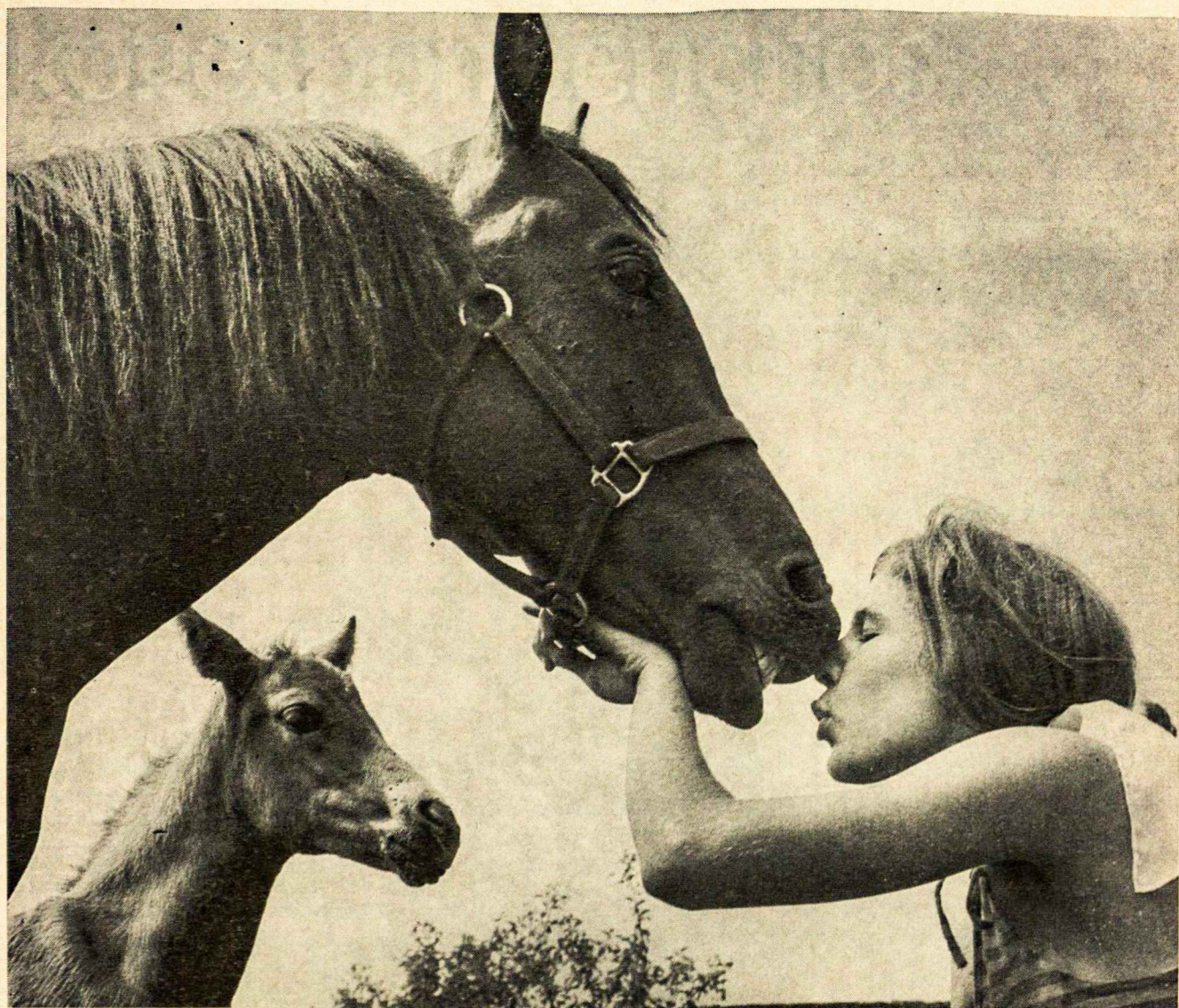
Staiga sapną sudrumsčia nerimas.
 Nerimas rasti jį ir nekantrumas žinoti,
 Kur jis yra ir ką galvoja apie ano vakaro
 Tylias ir ramias valandas, kurių
 Stebūklingą esmę nesutramdė žodžiai,
 O realybė buvo toli, toli — nepasiekiamą.

— . — . — . — . — . — . — . — . — .
 Saulė pamažėli kyla.
 Nakties jauki tamsa dingsta,
 Pašalinta saulės, akį rėžiančių spindulių.
 Dingo mano sapnas, dingo neužbaigtas ieškojimas,
 Dingo niekad neišsipildę svajonės...
 Ir šalta realybė, kaip ryto rasa, palietė širdį,
 Primindama man, kad jo nėra
 Niekad nebuvo ir niekad nebus.

Jūratė Jasaitytė

žodžiai pažodžiui

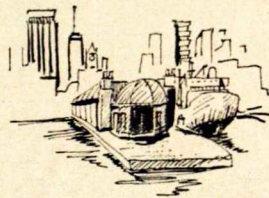
Kaip dažnai pradėdami kalbėti apie mokykloje dėstomus dalykus pereinate į anglų kalbą, nes trūksta lietuviškų mokslinių terminų? Bet nesuabejokite nė minutės — jie egzistuoja ir lietuvių kalboje. Čia duodame jų kelis. Kiek jų galėsite pritaikyti prie angliškujų? Kirčiuojamosios raidės didžiosios pagal "Dabartinės lietuvių kalbos žodyną". Ten pat rasite smulkesnius terminų apibūdinimus. Atsakymai šiam galvosūkiui 182 puslapyje.

1. skritulys	a. equilateral
2. lygiagretainis	b. equivalent
3. lygiakampis	c. line (math.)
4. kvadratinė šaknis	d. paralelogram
5. lygiakraštis	e. parallel
6. trupmena	f. equiangular
7. lygiagretė	g. circle
8. tiesė	h. fraction
9. ketvirtainis	i. square root
10. lygiavertis	j. square

auksinė plunksna

Suraskite autorius, kurie sukūrė vaidmenis kairėje. Jei šis žaidimas per lengvas ar persunkus, arba jei turite kitų literatūrinių žaidimų, pasiūskite juos atvirlaiškiu Ateičiai: Ateitis — Auksinė Plunksna, 6641 South Albany, Chicago, Illinois 60629. Atsakymai šiam žaidimui 182 puslapyje. Sėkmės!

1. Kostas Karna, biologas	a. Vyt. Janavičius
2. Kreivėnas, ūkininkas	b. J. Jankus
3. Senas kareivis Matutis	c. V. Ramonas
4. Jaunasis Tezėjas	d. I. Šeinius
5. Prekybininkas Vėdlūga	e. P. Tarulis

Korespondencijos

SUSIKAUPIMO VAKARAS

Cleveland, Ohio

1970 m. kovo m. 7 d. vakare gerokas būrys, gaila ne visi, Maironio kuopos nariai susirinkome Vytenio Čyvo rūsyje susikaupimo valandėlei. Čia draugiškoje nuotaikoje, židinyje ramiai rusenant malkoms, bandėme susikaupti, pamąstyti, išsikalbėti, bei vienas su kitu pasidalinti mintimis, kokį vaidmenį Dievas turi mūsų asmeniškai gyvenime. Susipažinome arčiau vieni su kitų problemomis. Įsisąmoninome, kad šių dienų skubančio gyvenimo tempe, per begales užsiėmimų, darbų bei pramogų Dievas dažnai nuprasminamas, arba visai pamiršamas.

Šio susikaupimo vakaro tikslas ir buvo ne tiek pabendrauti tarp savęs, kiek susikaupus pažiūrėti į save, pamąstyti ir padiskutuoti, ar mes moksleiviai ateitininkai pakankamai duodame reikšmės Dievui ir Jo įstatymams, ar Jis yra mūsų gyvenimo centras.

Bediskutuodami atradome keletą atsakymų į mums rūpimus klausimus; kitų nepajėgę išspręsti palikome sekančiam kartui.

Vakarą užbaigėme sustoję ratu ir sugiedoję giesmę: "Kaip grįžtančius namo paukščius".

Daiva Bielinytė

JAUNUČIŲ SUSIRINKIMAS

Baltimore, Md.

Baltimorės Stasio Šalkauskio moksleivių ateitininkų kuopa pasistengė suorganizuoti jaunučius. Jų vadove sutiko būti moksleivė Ramunė Buivytė, o globėja sendraugė S. Sudokienė. Talkininkauti pažadėjo moksleiviai Linas Surdokas, Nerimantas Radžius ir Laimutė Grybauskaitė. Pirmas jaunučių susirinkimas įvyko 1969 m. gruodžio 21 dieną pas p. Noreikus. Susirinko dešimt jaunučių. Būrelio globėja S. Surdokienė paskaitė iš Eglutės laikraščelio Gr. Balsytės parašytą pasaką "Džiaugsmas". Paskiau visi jaunučiai mokėsi kaip daryti šiaudinius kalėdinius žaislus. Baltimorės moksleivių ateitininkų kuopa nutarė leisti savo laikraščelį, vardu Žibintas ir surengti jaunimo šventę vasario 28 ir kovo 11. Tos šventės metu bus minimas ir Šv. Kazimieras.

Nerimantas Radžius

VEIKLOS PUSMETIS

Worcester, Mass.

Sugrįžę po linksmų ir smagių atostogų, Worcesterio MAS Stasio Šalkauskio Kuopa turėjo pirmą susirinkimą, kuriame pasidalinom stovyklos išpūdžiais. Į šį susirinkimą atsilankė svečias kun. Šulcas.

Vieną vakarą, mes turėjome bendrą susirinkimą su Putnamo ateitininkėms pas pp. Vaitkus. Šiame susirinkime gausiai dalyvavome, įdomiai diskutavome ir turėjome draugiškas stalo teniso rungtynes.

Gruodžio 25 d., Šv. Kazimiero bažnyčios salėje, mes paruošėm Kūčias, kuriose dalyvavo ir kun. Steponaitis. Kūčios buvo su lietuviškais papročiais: po staltiese buvo šieno, kurį traukdami bandėm laimę, lašinom vašką į vandenį, bandėm laimę paimti malkas porom, ir ki-

tokus papročius. Taip pat giedojom giesmes.

1970 m. sausio 2 d. įvyko linksmavakaris pp. Vaitkų namuose. Žaidėme įvairius žaidimus ir pravedėm stalo teniso rungtynes. Linksmi praleidę vakarą išsiskristėme į namus.

Šių metų sausio 25 d. įvykusiame ateitininkų susirinkime Putname dalyvavo taip pat didelė dalis ir Worcesterio ateitininkų.

Lietuvos Nepriklausomybės dieną, vasario 16, dalyvavome su vėliavomis bažnyčioje, mišiose už Lietuvą. Taip pat dauguma dalyvavome ir minėjime.

Žiemos atostogų metu, moksleiviai ir jaunučiai suruošė išvažiavimą į čiuožyklą. Visi smagiai pasportavome ir patenkinti sugrįžome į namus.

Šiuo metu mintimis skrendame į artėjančią Ateitininkų stovyklą.

Asta Dabrilaitė

ATEITININKIJOS PAMINKLAS PROF. PRANUI DOVYDAIČIUI

Ateitininkija mini savo gyvasties ir veiklos 60 metų sukaktį. Daug dirbta, laimėta, džiugių ir skausmingų dienų išgyventa praityje, bet nemažesni uždaviniai ir darbai ateitininkijos laukia ir ateityje. Sukaktuviniais ateitininkijos metais apžvelgiame jos narių kūrybinius, mokslinius ir kitus laimėjimus, kartu prisimename ir lenkiame galvas pirmiesiems ateitininkijos organizatoriams, kūrėjams, vadams. Per 60 metų ateitininkija išaugino daug šakotų ažuolų, kurių tarpe gražiausiomis raidėmis įrašytas ir prof. Prano Dovydaičio vardas.

Prof. Pranas Dovydaitis visą amžių dirbo ir aukojosi Lietuvai, jos žmonėms, ateitininkijai. Lietuvos pavergėjai jį ištrėmė į Sibirą, kur mirė kankinio mirtimi. Mirties diena nežinoma, bet žinomi jo darbai ir didvyriška laikysena mirties tremtyje.

Laisvajame pasaulyje gyvenanti ateitininkija ryžosi įamžinti prof. Prano Dovydaičio atminimą pastatydama jam nemirštamą rašytinį paminklą — išleisdama jo asmenį, gyvenimą ir darbus nušviečiančią monografiją. Monografiją paruošė buvęs jo studentas ir Ateitininkų federacijos vyriausias vadas "Aidų" redaktorius dr. Juozas Girnius.

Paminklinis leidinys pasirodys šių metų pabaigoje.

Pakartotinai kreipiamės į visus laisvėje gyvenančius ateitininkus sendraugius prašydami paremti monografijos išleidimą pinigine auka. Būkime rašytinio paminklo prof. Prano Dovydaičio įamžinimui statytojai ir dailininkai.

Aukas siųsti: Jonas Žadeikis, 4162 So. Fairfield Avenue, Chicago, Illinois 60632.

Prof. Prano Dovydaičio Monografijai Išleisti

Lėšų Telkimo Komitetas

AUKSINĖ PLUNKSNA atsakymai:

1. d. I. Šeinius, 2. c. V. Ramonas, 3. b. J. Jankus, 4. a. Vyt. Janavičius, 5. e. P. Tarulis.

ŽODŽIAI PAŽODŽIUI atsakymai:

1. g; 2. d; 3. f; 4. i; 5. a; 6. h; 7. e; 8. c; 9. j; 10. b.

90.725.341